

N A C R T

**PRIJEDLOG ZAKONA
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
ZAŠTITI VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

1.1. Osnovni pravni okvir sustava zaštite

Sustav zaštite ratnih vojnih invalida, mirnodopskih vojnih invalida i civilnih invalida rata u Republici Hrvatskoj uređuju zakoni i to:

1. Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i
2. Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji propisana su prava kojima se osigurava posebna zaštita članova obitelji poginuloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja, članova obitelji umrlih hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata od I. do IV. skupine, hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata (HRVI), hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, te postupak za ostvarivanje tih prava.

Sustav zaštite vojnih i civilnih invalida II. svjetskog rata i poraća, civilnih invalida iz Domovinskog rata, te članova njihovih obitelji, uređen je Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, kojeg je Hrvatski sabor donio 5. lipnja 1992. godine, a objavljen je u "Narodnim novinama", br. 33/92., od 12 lipnja 1992. godine. Taj Zakon je stupio na snagu 1. srpnja 1992. godine, nekoliko je puta do sada mijenjan i dopunjavan. Zadnja novela Zakona donesena je u Hrvatskom saboru 21. rujna 2001. godine i objavljena je u "Narodnim novinama", br. 82/01. od 26. rujna 2001. godine.

Do osamostaljivanja Republike Hrvatske u neovisnu suverenu državu, invalidska i boračka zaštita bila je uređena s više saveznih i republičkih propisa.

Stupanjem na snagu Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata prestali su važiti: Zakon o invalidskom dodatku i drugim pravima vojnih invalida ("Narodne novine", br. 57/85., 55/86. i 57/89, Zakon o zaštiti boraca narodnooslobodilačkog rata ("Narodne novine", br. 57/85., 55/86. i 57/89.), Zakon o zaštiti žrtava fašističkog terora i građanskih žrtava rata ("Narodne novine", br. 57/85., 55/86., 27/88. i 57/89.), Zakon o posebnoj novčanoj naknadi borcima narodnooslobodilačkog rata i predratnim revolucionarima ("Narodne novine", br. 52/78., 48/80., 20/86. i 27/88.), Zakon o preuzimanju Zakona o osnovnim pravima vojnih invalida i obitelji palih boraca, koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje kao republički zakon ("Narodne novine", br. 53/91.), Zakon o preuzimanju saveznih zakona iz oblasti boračke zaštite koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje kao republički zakon ("Narodne novine", br.

53/91.), Uredba o zaštiti žrtava rata za obranu Republike Hrvatske i njihovih obitelji ("Narodne novine", br. 52/91.) i Uredba o određenim pravima vojnih invalida i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", br. 57/91.).

Prema službenim podacima na dan 30.6.1992. godine bilo je oko 20.000 ratnih, mirnodopskih i civilnih invalida rata koje je trebalo po službenoj dužnosti prevesti na odredbe novog Zakona. Do sada je prevedeno (donijeto konačnih rješenja) preko 90%.

U postupku prevođenja 3,54% korisnika ostvarilo je veći postotak oštećenja organizma od ranije priznatog, 23,01% ostvarilo je manji postotak, 70,09% zadržalo je isti postotak, a 3,36% izgubilo je ranije stečeno pravo.

U odnosu na ranija zakonska rješenja novim Zakonom sužen je krug korisnika prava na kupališno i klimatsko liječenje. To pravo su zadržali samo teži invalidi (I. do IV. skupine), i to samo ako im je to liječenje potrebno u svezi s tjelesnim oštećenjem radi kojega su ostvarili svojstvo invalida. Ovo je učinjeno iz razloga što ratni vojni invalidi, mirnodopski vojni invalidi i civilni invalidi rata, ukoliko im je potrebno rehabilitacijsko liječenje, to pravo ostvaruju u sustavu zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja.

Daljnje suženje prava odnosilo se na ostvarivanje prava na obiteljsku invalidninu. Po novom Zakonu ne može se ostvariti pravo na obiteljsku invalidninu iza umrlih invalida V., VI. i VII. skupine. Pravo na obiteljsku invalidninu mogu ostvariti samo članovi obitelji umrlog invalida I. do IV. skupine, uz uvjet da je taj invalid za života koristio pravo na dodatak za njegu i pomoć druge osobe.

Međutim, tim Zakonom proširen je krug korisnika koji mogu ostvariti pravo po osnovi tjelesnog oštećenja, jer su u sustav uključeni pripadnici hrvatske domovinske vojske iz II. svjetskog rata i civilni invalidi iz Domovinskog rata, te civilni invalidi iz II. svjetskog rata sa tjelesnim oštećenjem od 20-50% (ranije su pravo mogli ostvariti samo sa 60% i većim % tjelesnog oštećenja).

Zadnjim izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, iz 2001. godine, propisano je da se prevođenje na odredbe tog Zakona više ne obavlja po službenoj dužnosti, već po zahtjevu stranke, uz uvjet da zahtjev bude podnjet do 30.6.2002. godine. Zahtjevi podnijeti poslije tog roka neće se uzimati u postupak.

Sustav zaštite vojnih i civilnih invalida rata koji je uređen tim Zakonom, a dijelom i drugim posebnim zakonima, u osnovi sadrži tri skupine prava:

Prava	Korisnici
<u>Prava po osnovi tjelesnog oštećenja</u> 1. osobna invalidnina 2. dodatak za njegu i pomoć druge osobe 3. ortopedski dodatak 4. kupališno i klimatsko liječenje 5. pomoć u troškovima liječenja i nabavi ortopedskih pomagala* 6. posebne pogodnosti u ostvarivanju primarne zdravstvene zaštite* 7. carinske povlastice pri uvozu osobnog	1. Ratni vojni invalidi – osobe ranjene ili ozlijeđene u sastavu hrvatske Domovinske vojske, mobilizirane od 17. travnja 1941. do 15. svibnja 1945. godine, odnosno do otpuštanja iz zarobljeništva; – osobe ranjene ili ozlijeđene u sastavu partizanskih odreda, odnosno jugoslavenske armije ili izvan njihova sastava, pri obavljanju vojnih i drugih dužnosti po naređenju vojnih organa ili organa vlasti, od 17. travnja 1941. do

automobila za najteže invalidske skupine* (zbirno: osobni invalidi)	15. svibnja 1945. godine; 2. Mirnodopski vojni invalidi, – osobe ranjene, ozlijeđene ili oboljele u obavljanju obvezne vojne službe od 15. svibnja 1945. godine nadalje; 3. Civilni invalidi rata, – osobe ranjene, ozlijeđene ili oboljele u Domovinskom ratu ili II. svjetskom ratu, odnosno stradale od zaostalog ratnog materijala iza tih ratova;
<u>Prava na osnovi gubitka člana obitelji</u> 1. obiteljska invalidnina 2. uvećana obiteljska invalidnina	1. članovi obitelji poginulih, umrlih ili nestalih osoba (pod istim okolnostima propisanim za utvrđivanje svojstva osobnih invalida) 2. članovi obitelji umrlih invalida
<u>Prava na osnovi materijalnih potreba korisnika</u> 1. opskrbnina 2. dodatak za pripomoć u kući 3. doplatak za djecu * 4. besplatni ili udžbenici s popustom 5. povlastice u unutarnjem putničkom prometu*	1. korisnici osobne invalidnine 2. korisnici obiteljske invalidnine 3. sudionici rata

* Ostvaruje se prema posebnom propisu koji uređuje odnosno pravo.

Osim Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata ("Narodne novine", br. 33/92., 77/92., 58/93., 2/94., 76/94., 108/95., 108/96. i 82/01.), sustav zaštite žrtava i sudionika rata uređen je i podzakonskim i drugim provedbenim propisima i to:

1. Pravilnikom o utvrđivanju postotka oštećenja organizma vojnih i civilnih invalida rata ("Narodne novine", br. 29/02. i 32/02.) sa Listom postotaka, koja je sastavni dio tog Pravilnika.
2. Pravilnikom o medicinskim indikacijama za razvrstavanje vojnih i civilnih invalida rata, od I. do IV. skupine, prema stupnju potrebe za njegom i pomoći druge osobe ("Narodne novine", br. 29/02. i 32/02.).
3. Pravilnikom o oštećenju organizma na osnovi kojih vojni i civilni invalidi rata imaju pravo na ortopedski dodatak i o razvrstavanju tih oštećenja u stupnjeve ("Narodne novine", br. 29/02. i 32/02.).
4. Pravilnikom o radu liječničkih povjerenstava u postupku za ostvarivanje prava po Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata ("Narodne novine", br. 29/02. i 32/02.).
5. Naredbom o utvrđivanju mjesečnih svota osobne invalidnine, drugih mjesečnih novčanih primanja i osnovice za određivanje opskrbnine od 1. listopada 2001. godine ("Narodne novine", br. 84/01.).
6. Naredbom o utvrđivanju svote cenzusa novčanih prihoda iz Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata ("Narodne novine", br. 37/01.).

1.2. Ostvarivanje prava

Detaljniji prikaz ostvarivanja sustava zaštite vojnih i civilnih invalida rata prema vrsti prava, strukturi korisnika i iznosu mjesečnih naknada početkom 2002., sadržan je u sljedećem pregledu:

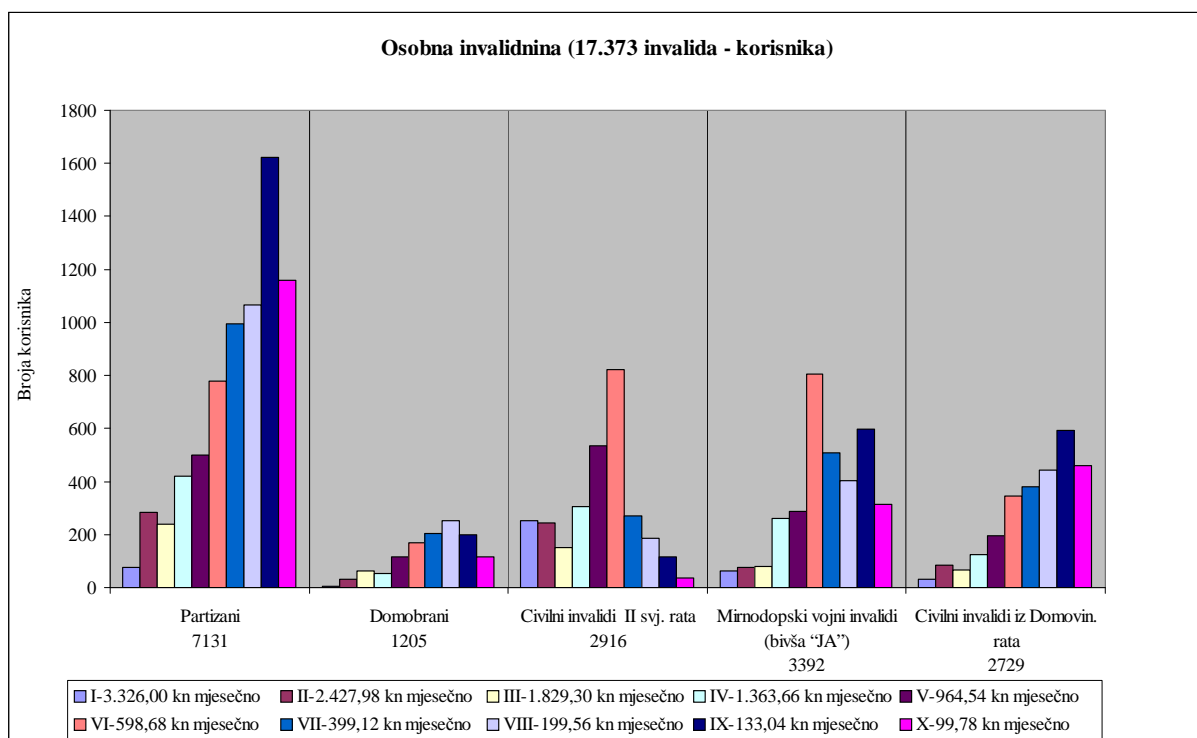
SUSTAV ZAŠTITE VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA									
(broj i struktura korisnika u 2002-oj godini)									
KORISNICI SU : VOJNI I CIVILNI INVALIDI									
PRAVA : po osnovi oštećenja organizma: 1. osobna invalidnina; 2. dodatak za njegu druge osobe; 3. ortopedski dod. po osnovi materijalnih potreba; 4. opskrbnina; 5. dodatak za pripomoć u kući									
OSNOVICA ZA IZRAČUN : proračunska osnovica X 100 % = invalidnina invalida I skupine									
1. Osobna invalidnina			Ratni vojni invalidi		Civilni invalidi iz II.svjjet. rata	Mirnod. vojni invalidi (biv "JA")	Civilni invalidi iz Dom. rata	Ukupno	Mjesečne svote
skupina	ošteć. organiz. (u %)	izn. od osnov. (u %)	partizani	domobr.					
I	100	100	77	6	252	64	33	432	3.326,00
II	100	73	282	33	245	73	83	716	2.427,98
III	90	55	237	60	150	79	68	594	1.829,30
IV	80	41	419	52	306	263	126	1166	1.363,66
V	70	29	498	114	535	288	195	1630	964,54
VI	60	18	777	167	821	803	344	2912	598,68
VII	50	12	995	204	270	507	382	2358	399,12
VIII	40	6	1064	254	187	403	442	2350	199,56
IX	30	4	1622	200	114	599	594	3129	133,04
X	20	3	1160	115	36	313	462	2086	99,78
Ukupno			7131	1205	2916	3392	2729	17373	
2. Dodatak za njegu i pomoć stupanj I (100 % od osn.)			88	11	251	53	28	431	3.326,00
stupanj II (66 % od osn.)			185	35	117	102	51	490	2.195,16
Ukupno			273	46	368	155	79	921	
3. Ortopedski dodatak									
stupanj I (29 % od osn.)			222	59	341	73	84	779	964,54
stupanj II (22 % od osn.)			253	63	447	63	137	963	731,72
stupanj III (14 % od osn.)			505	132	336	83	126	1182	465,64
stupanj IV (7 % od osn.)			17	0	15	28	0	60	232,82
Ukupno			997	254	1139	247	347	2984	
4. Opskrbnina			615	318	326	536	114	1909	1.097,58
5. Dod. za pripomoć u kući			276	174	77	125	29	681	764,98
KORISNICI SU: ČLANOVI OBITELJI POGINULIH, TE UMRLIH INVALIDA S TUĐOM NJEGOM I POMOĆI									
PRAVA: po osnovi gubitka člana obitelji: 1. obiteljska invalidnina									
po osnovi materijalnih potreba: 2. opskrbnina; 3. dodatak za pripomoć u kući									
OSNOVICA ZA IZRAČUN : invalidnina invalida I skupine									
1. Obiteljska invalidnina									
čl.28.st.2.Zak. (15% od osn.)			192		234	231	485	1142	498,90
čl.28.st.3.Zak. (40% od osn.)			2080	2661	-	-	-	4741	1.330,40
čl.32.Zak. (34,50% od osn.)			165	64	-	-	-	229	1.147,47
čl.102. Zak. (6,51% od osn.)			2521	-	-	482	-	3003	216,53
čl.102. Zak. (30% od osn.)			78	-	-	-	-	78	997,80
Ukupno			5036	2725	234	713	485	9193	
2. Opskrb.	koris. obit.inval		1016	962	155	95	241	2469	1.097,58
	slijep.čl.obit.umr.		13	2	-	4	-	19	
	Ukupno		1029	964	155	99	241	2488	
3. Dod. za pripomoć u kući			526	501	79	37	69	1212	764,98

KORISNICI : SUDIONICI II. SVJETSKOG RATA OD PRIJE 09.09.1943. GODINE								
PRAVA : po osnovi materijalnih potreba: 1. opskrbnina; 2. dodatak za pripomoć u kući								
OSNOVICA ZA IZRAČUN : opskrbnina 33 % od prorač. osnov. a dodatak za pripom. u kući 23 % od pror.osnov.								
1. Opskrb.	sudion. II.sv. rata	2429	3594	-	-	-	6023	1.097,58
	slijep.čl.obit.umr.	30	31	-	-	-	61	
	Ukupno	2459	3625	-	-	-	6084	
2. Dod. za pripomoć u kući		808	1697	-	-	-	2505	764,98
Sveukupno	koris.prav a	19150	11509	5294	5304	4093	45 350	
	korisnika	14639	7557	3150	4109	3214	32669	

Osobna invalidnina je osnovno pravo po osnovi oštećenja organizma. Određuje se u mjesečnoj svoti, prema skupini oštećenja organizma invalida. Mjesečna svota osobne invalidnine invalida I. skupine, od 1.10.2001. godine, određuje se u visini od 100% proračunske osnovice i iznosi 3.326,00 kn.

Mjesečna svota osobne invalidnine invalida II. – X. skupine određuje se u određenom postotku od osobne invalidnine invalida I. skupine (II.- 73%; III. – 55%; IV. – 41%; V. – 29%; VI. – 18%; VII. – 12%, VIII. – 6%; IX. – 4%; i X. – 3%).

Početkom 2002. godine, to pravo ostvaruje 17.373 osoba.

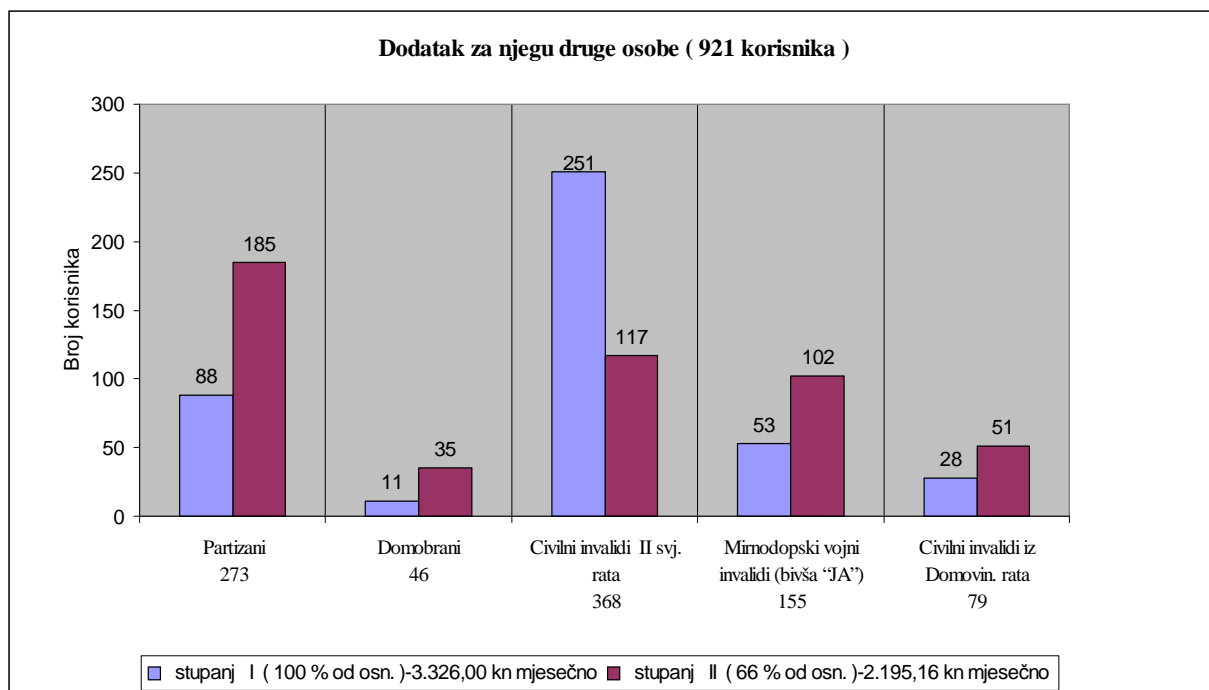
Dodatak za njegu i pomoć druge osobe mogu ostvariti invalidi I. skupine, te invalidi II., III. i IV. skupine, kojima je organizam oštećen neovisno o vojnom, odnosno civilnom invaliditetu, te mu je oštećenje (zajedno s vojnim ili civilnim invaliditetom) jednako oštećenju organizma invalida I. skupine.

Ovi invalidi radi ostvarivanja prava na dodatak za njegu i pomoć druge osobe razvrstavaju se u dva stupnja. U prvi stupanj razvrstavaju se invalidi od I. do IV. skupine koji su potpuno nesposobni za obavljanje svih životnih potreba i kojima je potrebna neprekidna njega i pomoć druge osobe.

U drugi stupanj spadaju ostali invalidi od I. do IV. skupine.

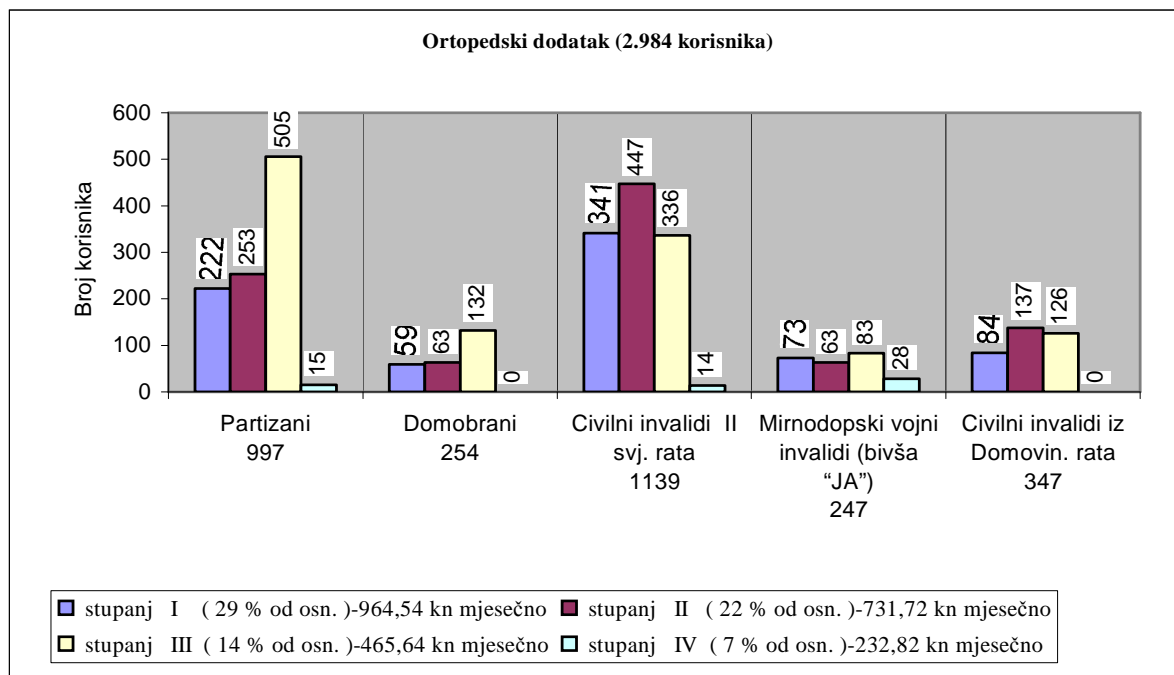
Osnovica za određivanje dodatka za njegu i pomoć druge osobe, isto je tako postotak mjesečne svote osobne invalidnine invalida I. skupine. Taj dodatak iznosi mjesečno, za prvi stupanj 3.326,00 kn (100% od osnovice), a za drugi stupanj 2.195,16 kn (66% od osnovice).

Početkom 2002.godine, to pravo ostvaruje 921 osoba.

Ortopedski dodatak ostvaruju invalidi kojima je tjelesno oštećenje utvrđeno zbog težih oštećenja organizma, koja su neposredna posljedica dobivene rane, povrede, ozljede odnosno bolesti koja je uzrokovala amputaciju ekstremiteta ili teško oštećenje funkcije ekstremiteta te potpuni gubitak vida na oba oka. Ova oštećenja razvrstavaju se u četiri stupnja, prema težini, vrsti i uzroku oštećenja. Osnovica za određivanje ortopedskog dodatka je mjesečna svota osobne invalidnine invalida I. skupine. Ortopedski dodatak iznosi mjesečno za prvi stupanj 29% od osnovice, II. stupanj 22% od osnovice, III. stupanj 14% od osnovice i IV. stupanj 7% od osnovice. On se povećava za 25% invalidu kod kojega postoji kombinacija dvaju ili više oštećenja I. stupnja. Ortopedski dodatak za I. stupanj iznosi 964,54 kn, za II. stupanj 731,72 kn, za III. stupanj 465,64 kn, a za IV. stupanj 232,82 kn mjesečno.

Početkom 2002. godine to pravo ostvaruju 2.984 osobe.

Obiteljska invalidnina je osnovno pravo po osnovi gubitka člana obitelji. To pravo ostvaruje udovica-udovac, kad navršši 55, odnosno 65 godina života, a i prije ako su nesposobni za privređivanje; djeca, usvojenici i pastoračad, do navršene 15-e godine života, a ako su na školovanju, do kraja propisanog trajanja redovnog školovanja, ali najkasnije do navršene 26. godine života, ako su nesposobna za privređivanje, dok ta nesposobnost traje; roditelji, očuh, maćeha i posvojitelji, pod određenim uvjetima.

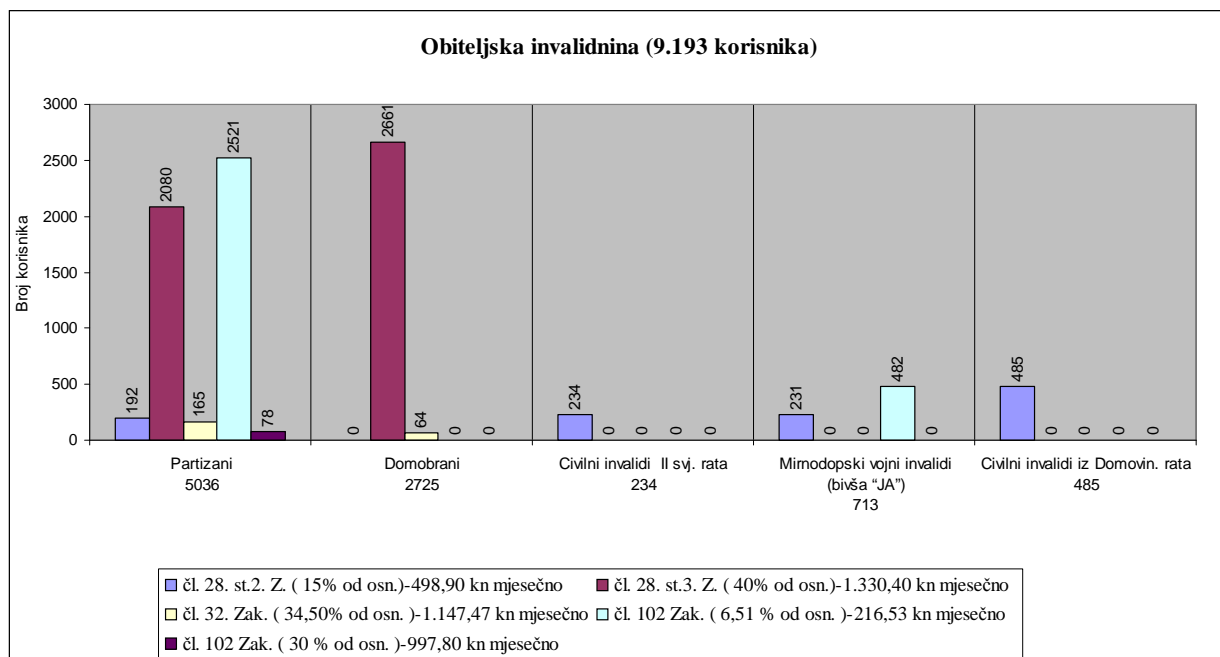
Osnovica za određivanje visine obiteljske invalidnine je mjesečna svota osobne invalidnine invalida I. skupine. Obiteljska invalidnina iza poginule civilne osobe, te osobe poginule za vrijeme služenja vojnog roka, kao i iza umrlog vojnog, odnosno civilnog invalida rata I. do IV. skupine, koji je do svoje smrti koristio dodatak za njegu i pomoć druge osobe, za jednog korisnika iznosi 15% mjesečno od navedene osnovice i određena je u svoti od 498,90 kn. Obiteljska invalidnina iza poginulog borca iznosi 40% mjesečno od navedene osnovice i određena je u svoti od 1.330,40 kn.

Roditelj čije je jedno dijete izgubilo život pod okolnostima iz članka 5. ovoga Zakona, ima pravo na obiteljsku invalidninu povećanu za 50%.

Pravo na uvećanu obiteljsku invalidninu ima roditelj i bračni drug osobe poginule ili umrle pod okolnostima iz članka 5. ovoga Zakona koji nemaju djece, odnosno imaju jedno ili više djece koja su nesposobna za privređivanje, uz uvjet da je ta nesposobnost nastala prije 15. godine života, odnosno prije navršene 26. godine života, ako je dijete bilo na redovnom školovanju; dijete bez oba roditelja, koje obiteljsku invalidninu koristi iza osobe poginule ili umrle pod okolnostima iz članka 5. ovoga Zakona.

Uvećana obiteljska invalidnina iznosi 34,50% od mjesečne svote osobne invalidnine invalida I. skupine i određena je u svoti od 1.147,47 kn za jednu osobu (roditelja).

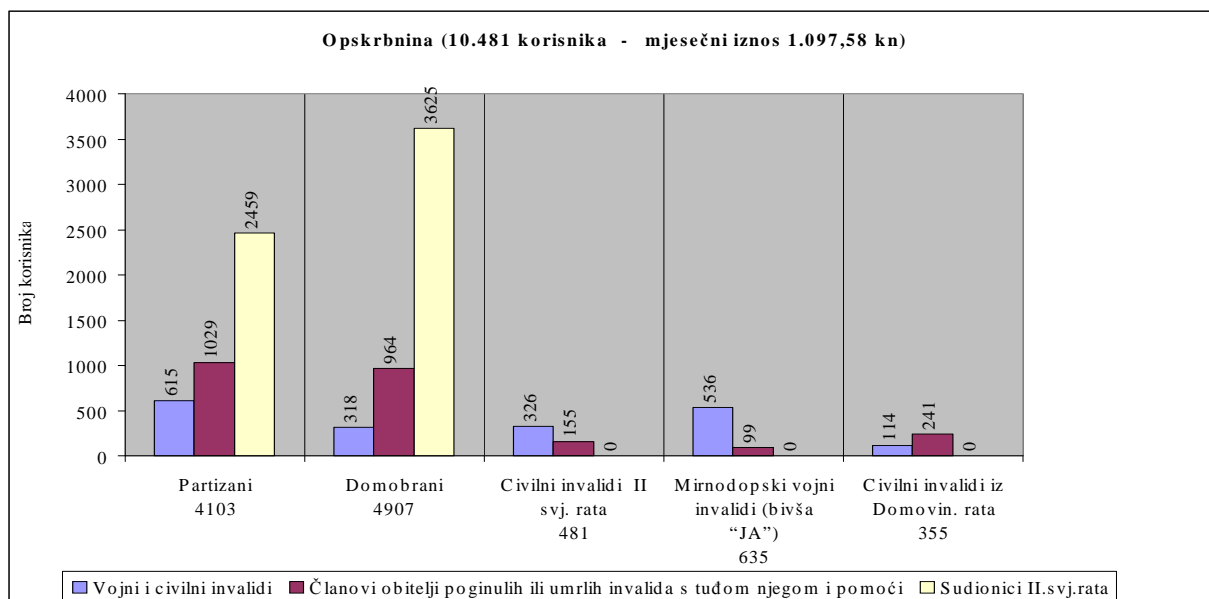
Ukupan broj korisnika obiteljske invalidnine i uvećane obiteljske invalidnine, početkom 2002. godine je 9.193 osoba.

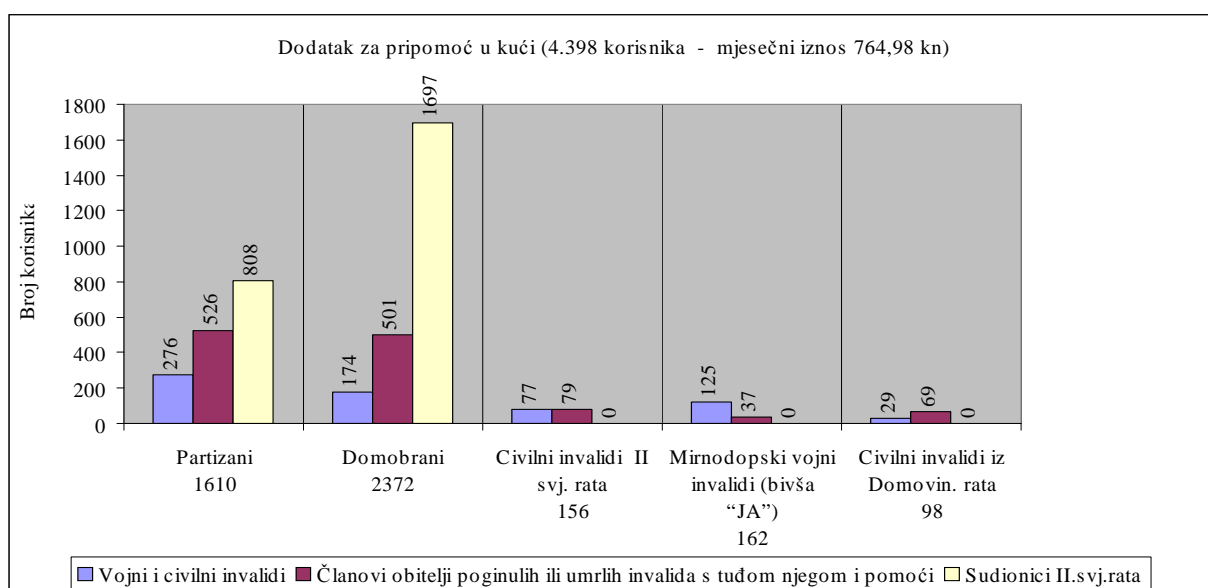
Pravo na opskrbninu imaju korisnici osobne invalidnine, korisnici obiteljske invalidnine i sudionici rata, ako imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, ako su nesposobni za privređivanje te ispunjavaju druge Zakonom propisane uvjete i to: da nisu zaposleni, da ne obavljaju privrednu ili profesionalnu djelatnost, da nisu korisnici mirovine, da nisu korisnici novčanog primanja u svezi s prekvalifikacijom ili dokvalifikacijom, odnosno zbog nezaposlenosti ili stalne mjesečne novčane pomoći po propisima o socijalnoj skrbi, te da oni i članovi njihove obitelji u kućanstvu nemaju ukupno druge redovne novčane prihode mjesečno po članu kućanstva veće od 30% proračunske osnovice. Pravo na opskrbninu pod navedenim uvjetima imaju i slijepi članovi obitelji iza smrti invalida I. do VII. skupine te sudionika rata. Samohranom korisniku opskrbnina se uvećava za 50%.

Osnovica za određivanje opskrbnine iznosi 33% od proračunske osnovice i iznosi 1.097,58 kn mjesečno.

Pravo na opskrbninu ostvaruje početkom 2002. godine 10.481 osoba.

Pravo na dodatak za pripomoć u kući imaju korisnici opskrbnine koji zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju ne mogu sami ispunjavati osnovne životne potrebe. Dodatak za pripomoć u kući iznosi mjesečno 23% od proračunske osnovice i iznosi 764,98 kn mjesečno.

Ovo pravo početkom 2002. godine ostvaruje 4.398 osoba.

Pravo na doplatu za djecu propisano je Zakonom o doplatku za djecu ("Narodne novine", br. 94/01.).

Pravo na kupališno i klimatsko liječenje imaju vojni i civilni invalidi I. do IV. skupine, uz uvjete propisane ovim Zakonom. To je liječenje koje je nužno kao nastavak liječenja od bolesti koje su propisane kao indikacija za to liječenje, u svezi s oštećenjem organizma, na osnovi kojeg je ostvareno svojstvo invalida.

Pravo na naknadu troškova bolničkog i rehabilitacijskog liječenja i troškova za proteze, ortopedska i druga pomagala, pomoćne i sanitarne sprave ima vojni i civilni invalid u visini u kojoj po propisima o zdravstvenoj zaštiti sudjeluje u tim troškovima, ako mu je liječenje, odnosno pomagalo potrebno u ostvarivanju zdravstvene zaštite u svezi s oštećenjem organizma, na osnovi kojeg je ostvario svojstvo invalida.

Posebne pogodnosti u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu iz osnovnog zdravstvenog osiguranja za vojne i civilne invalide rata i korisnike obiteljske invalidnine, propisane su važećim Zakonom o zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine", br. 94/01.) i Zakonom o oslobađanju od plaćanja dijela troškova zdravstvene zaštite ("Narodne novine", br. 32/02.).

Povlastice u unutarnjem putničkom prometu za vojne i civilne invalide rata, te korisnike obiteljske invalidnine, propisane su Zakonom o povlasticama u unutarnjem putničkom prometu ("Narodne novine", br. 97/00.).

Carinske povlastice pri uvozu osobnog automobila za osobe sa 100% tjelesnog oštećenja ili sa najmanje 80% tjelesnog oštećenja funkcije organa za kretanje, razmjerno postotku tjelesnog oštećenja, propisane su Zakonom o izmjeni i dopunama Carinskog zakona ("Narodne novine", br. 92/01.).

1.3. Karakteristične korisničke skupine

Karakteristične skupine i kretanje broja korisnika iz Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata sadržane su u sljedećem pregledu:

Struktura korisnika		Stanje	
		Prosjek korisnika 2001.	Početak 2002.
1. Ratni vojni invalidi	a) partizanski odredi	7720	7131
	b) hrv. domovinskavojska	1307	1205
2. Civilni invalidi II. svjetskog rata		3469	2916
3. Sudionici rata	a) partizananski odredi	2754	2459
	b) hrv. Domovinska vojska	3841	3625
4. Mirnodopski vojni invalidi		3591	3392
5. Civilni invalidi iz Domovinskog rata		2603	2729
6. Korisnici obiteljske invalidnine	iza prip.partizan.odreda	5812	5049
	iza prip. hrv.dom.vojske	2974	2727
	iza civila II.svj.rata	252	234
	iza mirnod.vojnih invalida	260	717
	iza civ.inv. Dom.rata	485	485
UKUPNO		35068	32669

1.4. Smanjenje broja korisnika od siječnja 1999. do prosinca 2001. godine prirodnim odljevom

Vrsta prava		Prestanak prava / period		
		1999.	2000.	2001.
1. Osobna invalidnina				
skupina	I	20	25	27
	II	62	28	36
	III	47	36	36
	IV	82	51	95
	V	92	86	73
	VI	154	108	136
	VII	154	114	128
	VIII	121	116	130
	IX	185	157	162
	X	173	101	95
U k u p n o		1092	822	918
2. Dodatak za njegu i pomoć druge osobe				
stupanj	I	19	26	20
	II	35	22	46
U k u p n o		54	48	66
3. Ortopedski dodatak				
stupanj	I	34	35	48
	II	48	42	50
	III	65	53	59
	IV	19	5	7
U k u p n o		166	135	164
4. Obiteljska invalidnina				
članak 28. st. 2 Zakona (15 % od osnovice)		57	60	82
članak 28. st. 3 Zakona (40 % od osnovice)		607	481	409
uvećana obit. Invalid. (34,50% od osnovice)		18	10	18
članak 102. Zakona (6,51% od osnovice)		364	152	151
članak 102. Zakona (30 % od osnovice)		26	3	8
U k u p n o		1072	706	668
5. Opskrbnina		1000	800	913
6. Dodatak za pripomoć u kući		359	375	458
S v e u k u p n o	korisničkih prava	3754	2886	3187
	korisnika	2514	1928	2119

1.5. Rasprostranjenost korisnika i pripadajućih proračunskih sredstava po županijama

Rasprostranjenost korisnika i proračunskih sredstava po županijama u 2002. je sljedeći:

Rb.	ŽUPANIJA	Broj korisnika	S R E D S T V A U K N (okvirno)	
			mjesečno	godišnje
I	Grad Zagreb	5391	5.300.000,00	63.600.000,00
II	Splitsko-Dalmatinska	3807	5.200.000,00	62.400.000,00
III	Sisačko-Moslavačka	2219	3.300.000,00	39.600.000,00
IV	Osječko-Baranjska	2080	2.600.000,00	31.200.000,00
V	Karlovačka	1719	2.300.000,00	27.600.000,00
VI	Primorsko-Goranska	1678	1.700.000,00	20.400.000,00

VII	Istarska	1137	1.400.000,00	16.800.000,00
VIII	Zadarska	1562	2.100.000,00	25.200.000,00
IX	Brodsko-Posavska	1465	1.900.000,00	22.800.000,00
X	Zagrebačka	1348	1.300.000,00	15.600.000,00
XI	Vukovarsko-Srijemska	1489	2.000.000,00	24.000.000,00
XII	Bjelovarsko-Bilogorska	1325	2.200.000,00	26.400.000,00
XIII	Šibensko-Kninska	1492	2.200.000,00	26.400.000,00
XIV	Koprivničko-Križevačka	1126	2.200.000,00	26.400.000,00
XV	Dubrovačko-Neretvanska	971	1.500.000,00	18.000.000,00
XVI	Varaždinska	922	1.700.000,00	20.400.000,00
XVII	Požeško-Slavonska	835	1.500.000,00	18.000.000,00
XVIII	Virovitičko-Podravska	773	1.500.000,00	18.000.000,00
XIX	Krapinsko-Zagorska	465	900.000,00	10.800.000,00
XX	Ličko-Senjska	695	1.000.000,00	12.000.000,00
XXI	Međumurska	170	300.000,00	3.600.000,00
SVEUKUPNO		32669	44.100.000,00	529.200.000,00

* Iz proračunske 2001. godine prenesena su sredstva u iznosu od 34.468.372,87 kuna .

1.6. Civilni invalidi iz Domovinskog rata

Kumulativne posljedice agresije na Republiku Hrvatsku vezane za velike ljudske gubitke, brojne nestale, poginule i njihove oskrnavljene obitelji, trajne invaliditete, psihološke i druge posljedice za život i zdravlje ljudi i ogromne direktne i indirektne ratne štete na svim resursima, drastično su pogodile civilne žrtve, a posebno djecu stradalu u Domovinskom ratu i od posljedica rata.

Podaci o civilnim žrtvama iz Domovinskog rata začudo još uvijek nisu sređeni. Posljedica je to, između ostalog, višegodišnje ne sustavne organizacije zaštite i višestrukog premještanja skrbi o ovim stradalnicima iz jednog u drugo tijelo državne uprave.

Procjenjuje se da je u tom ratu poginulo 3.115, a ranjeno preko 9.500 civila.

Procjene o stradanju djece kreću se najčešće oko ovih pokazatelja: 303 djece je ubijeno; 74 djece smrtno je stradalo od mina; 1.280 djece je ranjeno; 315 djece ima trajni invaliditet, kao posljedicu ratnog stradanja; 4.455 djece izgubilo jednog roditelja; 131 dijete izgubilo je oba roditelja; 900 djece još uvijek ne zna sudbinu svojih roditelja - vode se kao nestali; 185.000 djece bilo je prisiljeno napustiti svoje domove i živjeti u progonstvu; 11.951 dijete još uvijek živi u progonstvu; ratnim stradanjima bilo je izloženo više od 50.000 djece; a rat je nepovoljno utjecao na razvoj njih približno 400.000.

Iako nisu rađena sustavna istraživanja o brojnim oblicima i posljedicama ratnog stradanja djece, sigurno je da od svih stradalnika, rat je ostavio najteže i pri tome dugoročne fizičke, psihičke i socijalne posljedice upravo na stradalu djecu. Posebno su značajne one dugoročne posljedice: od simptoma posttraumatskog stresnog poremećaja, somatskih simptoma, depresivnosti, agresivnosti, pa sve do negativnih posljedica po formiranje vlastitog identiteta, pogleda na svijet i moralne vrijednosti.

Civilnim žrtvama iz Domovinskog rata zajamčena je, uz iste uvjete, jednaka zaštita, odnosno ista vrsta i opseg prava kao i drugim korisnicima na koje se odnosi Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

Po sadašnjim podacima 3.214 osoba iz reda civilnih žrtava iz Domovinskog rata koristi jedno ili više prava iz tog Zakona i to:

Osobna invalidnina	Dod. za njegu i pomoć druge osobe			Ortopedski dodatak					Opskrbnina	Dod. za pripom. u kući	Obitelj. invalid.	Opskrbnina	Dod. za pripom. u kući
Ukupno (I – X skupine)	I	II	Ukup.	I	II	III	IV	Ukup.					
2729	28	51	79	84	137	126	0	347	114	29	485	241	69
Sveukupno					korisničkih prava					4.093		sredstva : 2,9 mil. / mjesečno 35 mil. / godišnje	
					pojedinačnih korisnika					3.214			

Podatak da samo 3.214 osoba iz reda civilnih žrtava Domovinskog rata koristi jedno ili više prava iz Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, upućuje na to da će broj tih osoba koje će potraživati zakonsku zaštitu rasti.

Dosadašnje spoznaje u radu s djecom stradalnicima rata, govore da takav opseg skrbi (koliko god značajan), nije dostatan za njihovu punu zaštitu, njihovu cjelovitu socijalnu reintegraciju i razvoj.

1.7. Odraz racionalizacije sustava socijalnih troškova na zaštitu žrtava i sudionika rata

Vlada Republike Hrvatske u svibnju 2001. godine prihvatila je Mjere racionalizacije socijalnih troškova, a u kolovozu te godine utvrdila Polazišta za utvrđivanje socijalne politike do kraja 2001. i osnove socijalne politike za 2002. godinu. Hrvatski sabor je usvojio izmjene i dopune više zakona, među njima i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

Usvajanjem te zakonske novele, u osnovi je učinjeno sljedeće:

- osnovica za izračun osobne invalidnine korigirana je, na realniju, socijalno pravedniju, sa 160% prosječne prošlogodišnje plaće na 100% od proračunske osnovice, koja će se utvrđivati svake godine prilikom donošenja državnog proračuna;
- smanjena je osnovica za izračun opskrbnine sa 55% na 33% proračunske osnovice, i
- smanjena je visina dodatka za pripomoć u kući sa 45% na 23% proračunske osnovice.

Smanjenjem osnovice za izračun osobne invalidnine nužno su smanjeni iznosi ortopedskog dodatka, dodatka za njegu i pomoć druge osobe i obiteljske invalidnine.

Unatoč takvu smanjenju, valja istaknuti, da pojedini korisnici (invalidi) mogu, pod uvjetima koje propisuje Zakon, kumulirati više prava. Vojni i civilni invalid može primati osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe i ortopedski dodatak (invalidi od I. – IV. skupine) i opskrbninu, a invalidi nižih skupina mogu primati osobnu invalidninu, opskrbninu i dodatak za pripomoć u kući.

Takvim kumuliranjem su npr. najteži invalidi sa 100% oštećenja organizma mogli ranije (maksimalno) ostvariti do 10.016,69 kuna mjesečno, a sada mogu (maksimalno) ostvariti do 8.714,12 kuna. Invalidi X. skupine sa 20% tjelesnog oštećenja mogli su ostvariti do 2.491,12 kn mjesečno, a sada mogu ostvariti do 1.962,34 kn i to pod uvjetom da su nesposobni za privređivanje i da oni osobno i članovi njihovih obitelji koji s njima žive u zajedničkom kućanstvu nemaju nikakvih prihoda.

Za ocjenu ukupnog socijalno-pravnog učinka koji je proizvela novela ovoga Zakona, važne su ranije i sadašnje razlike, u visini invalidskih primanja, te vrsti i opsegu prava vojnih i civilnih invalida II. svjetskog rata, sudionika toga rata, mironodopskih vojnih invalida, civilnih invalida iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - s jedne strane, te HRVI i članova obitelji poginulih, nestalih i zatočenih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata – s druge strane. Pri tome, valja naglasiti da nije riječ o ideji izjednačavanja, već o smanjenju razlika u temeljnim invalidskim pravima (trajna prava) s osnova oštećenja organizma (načelo: za jednako oštećenje organizma jednaka naknada).

Naime, iako je ranijim zakonskim propisima bila uređena, uz iste uvjete, ravnopravna zaštita svih žrtava i sudionika rata, u stvarnosti je prisutna razlika u visini osnovnih (invalidskih) primanja.

Tako su početkom 2000. godine invalidska primanja ratnih vojnih i civilnih invalida II. svjetskog rata i poraća te članova njihovih obitelji, zaostajala za 73% za invalidskim primanjima civilnih invalida iz Domovinskog rata (razlika je u cijelosti eliminirana početkom 2001.), te preko 190% za invalidskim primanjima HRVI iz Domovinskog rata (razlika je znatnije smanjena).

Budući da je neposredno nakon usvojene novele Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata uslijedilo donošenje novog Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, bilo je za očekivati, ako ne izjednačavanje, onda barem smanjenje razlika u novčanim primanjima, te vrsti i opsegu prava spomenutih dviju skupina.

Ni u kojem slučaju ne umanjujući potrebu za posebnom skrbi za stradale hrvatske branitelje u Domovinskom ratu i za članove njihovih obitelji, nužno je naglasiti da su i nadalje ostale gotovo iste razlike u vrsti i opsegu invalidskih prava. Visina invalidskih primanja ratnih vojnih i civilnih invalida II. svjetskog rata i poraća i članova njihovih obitelji, trenutačno zaostaje za oko 15% za invalidskim primanjima HRVI iz Domovinskog rata, ne računajući da nezaposleni HRVI iz Domovinskog rata V. do X. skupine invalidnosti ostvaruju još i pravo na posebni dodatak u visini od 50% njegove osobne invalidnine.

Osim razlike u visini invalidskih primanja, postojale su i dalje postoje razlike u vrsti i opsegu drugih propisanih prava.

Razlike u razini invalidskih primanja te vrsti i opsegu propisanih prava između navedenih invalidskih skupina razvidne su iz sljedećeg prikaza mase osiguranih novčanih sredstava u prethodnim proračunskim godinama:

Proračun. godina	Sredstva osigurana za realizaciju prava iz Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (u 2001. godini – 35.068 korisnika)				Sredstava za realizaciju prava po Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - HRVI Domovinskog rata (u 2001. godini – 45.173 korisnika) *		
	Prava za vojne i civilne inval. i sudionike II. svjetskog rata i poraća, te za članove obitelji	Prava za civilne invalidne Domovinskog rata i članove obitelji	Ostala prava (udžbenici, ortop. pomag. troš. liječenja)	U k u p n o	Trajna prava (osobne invalid, obitelj. invalidnine, naknade	Ostala prava (mirovine, pomoć invalidima i ostalo)	U k u p n o
1997.	309.590.000	32.091.471	-	341.681.471	407.743.992	1.612.902.591	2.020.646.583
1998.	339.590.000	35.000.000	-	374.590.000	429.720.824	1.699.422.500	2.129.143.324
1999.	345.000.000	43.345.500	-	388.345.500	750.994.000	1.254.155.340	2.005.149.340

2000.	445.821.000	43.000.000	95.697.442	584.518.442	864.753.080	1.406.560.159	2.271.313.239
i izmjene	468.821.000	38.000.000	2.000.000	508.821.000	843.134.253	1.460.634.439	2.303.768.692
preneseno	47.578.482	-	-	-	-	-	-
2001.	500.000.000	40.000.000	9.000.000	596.578.482	864.000.000	1.279.628.000	2.143.628.000
Sveukup.	2.010.579.482	188.436.971	11.000.000	2.210.016.453	3.295.593.069	7.306.742.870	10.602.335.939

* Izvor podataka: Izvješće Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata o provedbi Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji za razdoblje od 30.1. do 30.6.2001. godine

Razlike u razini osnovnih invalidskih primanja navedenih dviju invalidskih skupina vidljive su iz mase osiguranih sredstava i broja korisnika.

Sredstva koja su u tom razdoblju osigurana za ratne vojne i civilne invalide i sudionike II. svjetskog rata, mirnodopske vojne invalide i civilne invalide iz Domovinskog rata, utjecala su na značajne razlike između njihovih primanja i njihova opsega prava, naspram primanja i prava HRVI iz Domovinskog rata.

Takve razlike u opsegu i vrsti propisanih prava, a osobito razlike u visini primanja invalida istog stupnja invalidnosti i članova njihovih obitelji, u neskladu su s proklamiranom socijalnom politikom Vlade Republike Hrvatske. One su bile i ostaju razlogom nezadovoljstvu invalidskih skupina iz Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, što se očituje u brojnim pritužbama i predstavkama gotovo svim tijelima državne vlasti.

2. Osnovna pitanja koja se predlažu urediti Zakonom

Kako bi se na socijalno pravičniji način uredio pravni položaj i zaštita vojnih i civilnih invalida rata (posebno djece stradale u ratu i od ratnih posljedica), smanjile razlike spram ukupnih invalidskih prava iz Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, poboljšao njihov materijalni položaj, opravdano proširio krug korisnika zaštite, u skladu sa gospodarskim mogućnostima društva, te potaknulo profesionalno osposobljavanje i djelatno uključivanje u društveni život, to se predloženim izmjenama i dopunama uređuju sljedeća pitanja:

1. Povećanje postotka, u kojem se određuje svota obiteljske invalidnine, za članove obitelji iza poginulih civilnih osoba i osoba poginulih za vrijeme služenja vojnog roka, sa sadašnjih 15% na 25% od invalidnine invalida I. skupine;
2. Pravo na opskrbninu članovima obitelji (u pravilu udovicama) sudionika rata od prije 9.9.1943. do 15.5.1945., koji su umrli poslije 15.5.1945. godine, iznimno i djeci koja su od djetinjstva nesposobna za rad;
3. Pravo na besplatne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama, i djeci mirnodopskih vojnih invalida i civilnih invalida rata, te mirnodopskim vojnim invalidima i civilnim invalidima rata, ako im redovni prihodi po članu kućanstva ne prelaze dvostruku svotu cenzusa redovnih novčanih prihoda (sada iznosi 1.995,60 kn mjesečno);
4. Pravo na prednost pri upisu u obrazovne ustanove (izravan upis u srednje škole, odnosno visoka učilišta pod uvjetom da prijeđu bodovni prag) djeci poginulih, umrlih ili nestalih civilnih osoba i osoba poginulih za vrijeme služenja vojnog roka, djeci civilnim invalidima rata i djeci mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata 100% - I. skupine;
5. Pravo na stipendiju tijekom redovitog studiranja na visokim učilištima, djeci iza poginulih, umrlih ili nestalih civilnih osoba i osoba za vrijeme služenja vojnog roka, djeci

- mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata i mirnodopskim vojnim i civilnim invalidima rata, ako im je ona prijeko potrebna s obzirom na prihode njih i njihove obitelji;
6. Pravo na prednost pri smještaju u učeničke, odnosno studentske domove, djeci iz poginulih ili umrlih civilnih osoba i osoba za vrijeme služenja vojnog roka, djeci civilnim invalidima rata i djeci mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata 100% - I. skupine, ako im redovni prihodi po članu kućanstva ne prelaze dvostruku svotu cenzusa redovnih novčanih prihoda (sada iznosi 1.995,60 kn mjesečno);
 7. Pravo na prednost pri zapošljavanju, djeci iz poginulih umrlih ili nestalih civilnih osoba i osoba za vrijeme služenja vojnog roka, mirnodopskim vojnim i civilnim invalidima rata, kao i bračnom drugu i roditeljima iz poginulih, umrlih ili nestalih civilnih osoba i osoba za vrijeme služenja vojnog roka;
 8. Pravo na profesionalnu rehabilitaciju mirnodopskom vojnom invalidu i civilnom invalidu rata, ako s obzirom na preostalu radnu sposobnost i godine života, izobrazbu i druge okolnosti ispunjava uvjete za uspješnu rehabilitaciju;
 9. Pravo na staž osiguranja u dvostrukom trajanju, za vrijeme provedeno u zatočeništvu; civilnim osobama koje su bile zaposlene i odvedene u zatočeništvo, a ako nisu bile zaposlene, pravo na poseban staž u jednostrukom trajanju (civilni invalidi rata);
 10. Pravo na prednost pri smještaju u domove umirovljenika; ratnim vojnim invalidima, mirnodopskim vojnim invalidima i civilnim invalidima rata I. do IV. skupine, roditeljima i bračnom drugu iz poginulih ili umrlih osoba u sastavu hrvatske domovinske vojske iz II. svjetskog rata i partizanskih odreda, te iz poginulih ili umrlih osoba za vrijeme služenja vojnog roka, kao i iz poginulih ili umrlih civilnih osoba;
 11. Pravo na jednokratno oslobađanje plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog u građevinsko zemljište, vojnim i civilnim invalidima rata;
 12. Pravo na pokriće troškova prijevoza i uobičajenih pogrebnih troškova za poginule civilne osobe u Domovinskom ratu nakon ekshumacije i identifikacije;
 13. Pravo na pokriće troškova pribavljanja medicinske dokumentacije na zahtjev liječničkih povjerenstava;
 14. Propisuje se rok za prestanak određenog prava zbog smrti korisnika;
 15. Pravo na opskrbninu uvjetuje se uz prebivalište i uvjetom da korisnik živi na teritoriju Republike Hrvatske;
 16. Propisuje se rok za medicinsku dokumentaciju zbog bolesti PTSP-a, nakon zlostavljanja, odnosno otpusta iz zatočeništva;
 17. Propisuje se rok za podnošenje zahtjeva za priznavanje svojstva civilnog invalida rata na osnovi bolesti.

3. Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Predložene izmjene i dopune Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata utemeljuju se na odrednicama proklamirane socijalne politike Vlade Republike Hrvatske, u pravcu redefiniranja politike prema invalidima, a napose prema civilnim i ratnim vojnim invalidima II. svjetskog rata, sudionicima toga rata, mirnodopskim vojnim invalidima, civilnim žrtvama iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji. Stoga se, izmjenama i dopunama uređuju i na realnijoj i gospodarskim mogućnostima društva primjerenoj razini definiraju i jamče temeljna invalidska i druga prava, proširuje krug dosad neobuhvaćenih korisnika, te ispravljaju nepravde prema ovoj kategoriji građana Republike Hrvatske.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona mjesečno bi trebalo osigurati oko 2.178.896,00 kn ili godišnje oko 26.146.752,00 kn. Prema službenim evidencijama o broju korisnika iz Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata godišnje se smanji za oko 2.000 korisnika (trogodišnji prosjek). Zbog prirodnog odljeva broja korisnika u proračunu ostaje oko 30.000.000,00 kn godišnje. Ministarstvu rada i socijalne skrbi, u proračunu za 2002. godinu, za provođenje Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata osigurano je 529.533.162,00 kn.

Imajući u vidu prirodan odljev korisnika i u 2003. godini za provođenje Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata i ove Novele u proračunu za 2003. godinu bilo bi dostatno osigurati oko 504.023.140,00 kn, a što je za oko 5% manje sredstava nego što je osigurano u proračunu za 2002. godinu.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA dat je u obliku Prijedloga zakona, s obrazloženjem

V. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA

Ovom Prijedlogu zakona priložen je tekst važećih odredbi Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata ("Narodne novine" broj: 33/92., 77/92., 58/93., 2/94., 76/94., 108/95., 108/96. i 82/01.) koje se mijenjaju odnosno dopunjuju.

**PRIJEDLOG ZAKONA
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
ZAŠTITI VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA**

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata ("Narodne novine", br. 33/92., 77/92., 58/93., 2/94., 76/94., 108/95., 108/96. i 82/01.) u članku 14. iza točke 3. dodaje se točka 4. koja glasi: "4.Profesionalnu rehabilitaciju;"

Dosadašnje točke 4. i 5. postaju točke 5. i 6.

Članak 2.

Iza članka 20. dodaje se podnaslov: "4. Profesionalna rehabilitacija" i članak 21. koji glasi:

"Članak 21.

Mirnodopski vojni invalid i civilni invalid rata kod kojeg je uzrok invalidnosti djelomično ili u cijelosti posljedica rane, ozljede, bolesti, pogoršanja bolesti na osnovi kojih je stekao svojstvo mirnodopskog odnosno civilnog invalida rata a kod kojeg postoji preostala radna sposobnost, ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju, uključujući osposobljavanje za obavljanje posla za koje se traži stručna sprema viša od njegove, bez obzira je li mu nakon profesionalne rehabilitacije osigurano zaposlenje, ako nema navršene godine života i to: žena 40 godina, a muškarac 45 godina.

O pravu na profesionalnu rehabilitaciju u prvom stupnju rješava područna služba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje prema prebivalištu invalida, a u drugom stupnju Središnja služba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Od dana stjecanja prava na profesionalnu rehabilitaciju do upućivanja na istu, kao i tijekom profesionalne rehabilitacije, invalid ima pravo na novčanu pomoć u visini osnovice za određivanje opskrbnine, a ako se rehabilitacija provodi izvan mjesta prebivališta invalida pomoć se povećava za 50%.

Za vrijeme dok invalid prima novčanu pomoć iz stavka 3. ovoga članka ne može za to vrijeme koristiti pravo na opskrbninu. O pravu na novčanu pomoć rješava nadležno prvostupanjsko tijelo koje rješava o pravima po ovom Zakonu i ujedno vrši isplatu novčane pomoći. U drugom stupnju rješava nadležno ministarstvo."

Članak 3.

Članak 24. briše se.

Članak 4.

U članku 28. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"Obiteljska invalidnina za jednog korisnika iza osobe iz članka 12. točke 3. do 6. ovoga Zakona iznosi 25% mjesečno od osnovice iz stavka 1. ovoga članka."

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 4. i 5.

Članak 5.

U članku 34. stavku 1. u uvodnoj rečenici iza riječi: "ovoga Zakona" stavlja se zarez i briše riječ: "i", a iza riječi: "sudionici rata" briše se zarez i dodaju riječi: "i članovi obitelji boraca prije 9. rujna 1943. do 15. svibnja 1945. umrlih poslije 15. svibnja 1945.", te iza riječi: "prebivalište" dodaju se riječi: "i žive".

Članak 6.

U članku 37. stavku 1. na kraju rečenice umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi: "a za članove obitelji boraca prije 9. rujna 1943. do 15. svibnja 1945. umrlih poslije 15. svibnja 1945. iznosi 16,50% od proračunske osnovice."

Članak 7.

U članku 47. stavku 2. na kraju rečenice umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi: "a za članove obitelji boraca prije 9. rujna 1943. do 15. svibnja 1945. umrlih poslije 15. svibnja 1945. iznosi 11,50% od proračunske osnovice."

Članak 8.

Iza članka 47. dodaje se podnaslov: "3. Besplatni udžbenici", a članak 48a. mijenja se i glasi:

"Članak 48a.

Djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona imaju pravo na besplatne obvezatne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama.

Djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata čija je invalidnost nastupila pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona imaju pravo na besplatne obvezatne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama.

Pravo na besplatne obvezatne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama imaju i mirnodopski vojni odnosno civilni invalidi rata čija je invalidnost nastupila pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona.

Osobe iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka imaju pravo na besplatne obvezatne udžbenike, ako to pravo ne mogu ostvariti po drugim propisima i ako im redovni prihodi po članu kućanstva ne prelaze dvostruku svotu cenzusa redovnih novčanih prihoda iz članka 34. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona."

Članak 9.

Iza članka 48a. dodaju se podnaslovi i članci 48b., 48c., 48d., 48e., 48f., 48g., 48h. i 48i. koji glase:

"4. Prednost pri upisu u obrazovne ustanove

Članak 48b.

Djeca poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona, djeca civilni invalidi rata čija je invalidnost nastupila pod okolnostima iz članka 8. ovoga Zakona, djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata I. skupine sa 100% oštećenja organizma čija je invalidnost nastupila pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona, izravno se upisuju u srednje škole i visoka učilišta, pod uvjetom da prijeđu bodovni odnosno razredbeni prag, odnosno da zadovolje na ispitu sposobnosti i darovitosti u srednjim školama u kojima se provodi prijemni ispit.

5. Stipendije

Članak 48c.

Djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona, djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata čija je invalidnost nastupila pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona i mirnodopski vojni i civilni invalidi rata čija je invalidnost nastupila pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona imaju pravo na stipendiju tijekom redovitog studiranja na visokim učilištima ako im redovni prihodi po članu kućanstva ne prelaze dvostruku svotu cenzusa redovnih novčanih prihoda iz članka 34. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona.

Uvjete i mjerila za ostvarivanje prava iz stavka 1. ovoga članka propisuje pravilnikom ministar znanosti i tehnologije uz prethodnu suglasnost ministra rada i socijalne skrbi.

6. Prednost pri smještaju u učeničke odnosno studentske domove

Članak 48d.

Djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona, djeca civilni invalidi rata čija je invalidnost nastupila pod okolnostima iz članka 8. ovoga Zakona i djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata I. skupine sa 100% oštećenja organizma, imaju prednost pri smještaju u učeničke odnosno studentske domove, ako im redovni prihodi po članu kućanstva ne prelaze dvostruku svotu cenzusa redovnih novčanih prihoda iz članka 34. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona.

7. Prednost pri zapošljavanju

Članak 48e.

Tijela državne uprave, tijela sudbene vlasti i druga državna tijela, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne službe, te pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske obvezni su pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima dati prednost pri zapošljavanju:

1. djeci osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona;
2. mirnodopskim vojnim i civilnim invalidima rata čija je invalidnost nastupila pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona;
3. bračnom drugu i roditeljima osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona.

Prednost ostvarivanja prava na zapošljavanje ostvaruje se redosljedom od točke 1. prema točki 3. ovoga članka pod uvjetom da nema kandidata iz članka 38. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji koji imaju prednost.

Prednost pri zapošljavanju iz stavka 1. ovoga članka može se ostvariti samo jednokratno, osim u slučajevima zasnivanja radnog odnosa na određeno vrijeme, a ne mogu ga ostvarivati osobe kojima je radni odnos prestao otkazom zbog skrivljenog ponašanja radnika, otkazom radnika ili sporazumom.

Provedbu odredaba ovoga članka nadzire inspekcija rada odnosno upravna inspekcija, u skladu s odredbama članka 38. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

8. Prednost pri smještaju u domove socijalne skrbi iz Zakona o socijalnoj skrbi

Članak 48f.

Vojni i civilni invalid rata I. do IV. skupine čija je invalidnost nastupila pod okolnostima iz članka 5., 6., 7. i 8. ovoga Zakona, te roditelji i bračni drug osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 5., 6., 7. i 8. ovoga Zakona imaju prednost pri smještaju u domove socijalne skrbi.

9. Oslobađanje plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta

Članak 48g.

Vojni i civilni invalidi rata oslobođeni su od plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta za izgradnju stambenog, gospodarskog, poslovnog ili javnog objekta, pri dobivanju lokacijske dozvole sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu.

Pravo iz stavka 1. ovoga članka može se ostvariti samo jedanput.

10. Mirovinski staž

Članak 48h.

Osobe iz članka 8. stavka 1., točke 1. i stavka 2. članka 8. ovoga Zakona koje su kao zaposlene odvedene u zatočeništvo, vrijeme provedeno u zatočeništvu računa se kao staž osiguranja u dvostrukom trajanju, a ako nisu bile zaposlene vrijeme provedeno u zatočeništvu računa se kao poseban staž u jednostrukom trajanju, pod uvjetom da su u zatočeništvu provele najmanje 15 dana.

11. Pravo na troškove prijevoza i pogreba

Članak 48i.

Ured Vlade Republike Hrvatske za zatočene i nestale snosi troškove prijevoza i pogreba posmrtnih ostataka civilnih žrtava iz Domovinskog rata na području Republike Hrvatske, nakon postupka ekshumacije i identifikacije."

Članak 10.

U članku 58. stavak 7. i 8. brišu se.

Članak 11.

Članak 62. mijenja se i glasi:

"U slučaju smrti korisnika prava iz ovoga Zakona prestanak prava utvrđuje se zaključno zadnjim danom u mjesecu u kojem je korisnik umro.

Dospjele, a neisplaćene svote novčanih primanja iz ovoga Zakona mogu se isplatiti članovima obitelji koji su s korisnikom do njegove smrti živjeli u zajedničkom kućanstvu, na njihov zahtjev."

Članak 12.

Članak 73. mijenja se i glasi:

"Činjenica da je bolest nastala, pogoršala se odnosno pojavila pod okolnostima iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona utvrđuje se samo na osnovi medicinske dokumentacije koja potječe iz vremena službe u oružanim snagama Republike Hrvatske ili iz vremena od trideset dana nakon otpuštanja iz oružanih snaga.

Činjenica da je bolest nastala, pogoršala se odnosno pojavila pod okolnostima iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona utvrđuju se samo na osnovi medicinske dokumentacije koja potječe iz vremena zlostavljanja odnosno otpusta iz zatočeništva ali najdulje trideset dana nakon zlostavljanja odnosno otpusta iz zatočeništva.

Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka činjenica da je bolest PTSP nastala, pogoršala se odnosno pojavila pod okolnostima iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona može se utvrditi i medicinskom dokumentacijom koja nije starija od dvije godine nakon zlostavljanja odnosno otpusta iz zatočeništva."

Članak 13.

U članku 74. stavku 3. na kraju umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi: "ako su iz te dokumentacije vidljive okolnosti stradanja."

Članak 14.

Članak 75. mijenja se i glasi:

"Zahtjev za priznavanje svojstva mirnodopskog vojnog invalida po osnovi oštećenja organizma nastaloga zbog bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona može se podnijeti nakon otpuštanja iz oružanih snaga Republike Hrvatske, a najkasnije u roku pet godina od dana otpuštanja iz oružanih snaga.

Zahtjev za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu po osnovi osobe koja je od bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona, umrla u roku od godinu dana od otpuštanja iz oružanih snaga Republike Hrvatske, može se podnijeti u roku od pet godina od dana smrti te osobe, a najkasnije u roku od 5 godina od dana otpuštanja iz oružanih snaga Republike Hrvatske.

Zahtjev za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu po osnovi osobe koja je od bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona, umrla u roku od godinu dana od dana zlostavljanja odnosno otpuštanja iz zatočeništva, može se podnijeti u roku od pet godina od dana smrti te osobe.

Pod otpuštanjem iz oružanih snaga podrazumijeva se prekidanje obveze služenja vojnog roka, otpuštanje ročnika nakon odsluženja vojnog roka ili zbog nesposobnosti za vojnu službu i otpuštanje vojnog obveznika s vojne vježbe u vojnim postrojbama, odnosno vojnim ustanovama."

Članak 15.

Članak 92. mijenja se i glasi:

"Troškovi u svezi s radom liječničkih povjerenstava, troškovi medicinskih ispitivanja obavljenih po uputi liječničkih povjerenstava iz članka 76. stavka 2. i članka 77. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, troškovi platnog prometa, te troškovi tiskanja tiskanica za izvršavanje rješenja po ovom Zakonu, isplaćuju se iz sredstava osiguranih prema članku 4. ovoga Zakona."

Članak 16.

Zahtjev za priznavanje svojstva civilnog invalida rata po osnovi oštećenja organizma nastalog zbog bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 8. stavka 2. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata može se podnijeti u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Zahtjev za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu po osnovi osobe koja je od bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 8. stavka 2. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, umrla u roku od godinu dana od dana zlostavljanja odnosno otpuštanja iz zatočeništva, a protekao je rok iz članka 75. stavka 3. toga Zakona, može se podnijeti u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 17.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba, provest će postupak i po službenoj dužnosti donijet će odgovarajuće novo rješenje o pripadajućem pravu na osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe i ortopedski dodatak za korisnike tih prava koja su ostvarili do stupanja na snagu ovoga Zakona, a kojima je postotak oštećenja organizma utvrđen za stalno zbog PTSP, ako je PTSP djelomično ili u cijelosti utjecao na ukupni postotak oštećenja organizma, u roku od 6 mjeseci od dana stupanju na snagu ovoga Zakona.

Rješenja donijeta temeljem stavka 1. ovoga članka podliježu reviziji. Reviziju obavlja nadležno ministarstvo. Ako je protiv prvostupanjskog rješenja podnijeta žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.

Ako vojni odnosno civilni invalid rata u postupku iz stavka 1. i 2. ovoga članka onemogući da nadležno liječničko povjerenstvo dade nalaz i mišljenje, donijet će se rješenje o prestanku prava. Pravo prestaje od prvog dana idućeg mjeseca od donošenja prvostupanjskog rješenja.

Kada se pravo po rješenju donijetom po odredbama ovoga članka smanjuje ili gubi, pravo se smanjuje ili gubi od prvog dana idućeg mjeseca nakon donošenja prvostupanjskog rješenja.

Članak 18.

1. U članku 5. stavku 1., članku 8. stavku 1., članku 12. stavku 1., točke 2., 4., 5. i 6., članku 15. stavku 2., članku 19. stavku 1., članku 70. stavku 1. i članku 72. stavku 1., 3. i 4. iza riječi: "rane" riječ: "povreda" u odgovarajućem padežu briše se, a u članku 6. stavku 1. iza riječi: "ranjena" riječ: "povrijeđena" briše se.

2. U članku 72. stavku 3. riječi: "članka 5. stavka 1. točke 3." zamjenjuju se riječima: "članka 5. stavka 1. točke 2., a iza riječi: "ranjavanja" riječ: "povređivanja" briše se.

Članak 19.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora da utvrdi i izda pročišćeni tekst Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

Članak 20.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI
VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA

Uz članak 1. i 2.

Člankom 1. i 2. utvrđuje se pravo na profesionalnu rehabilitaciju mirnodopskom odnosno civilnom invalidu rata kod kojeg je preostala radna sposobnost kako bi mu se omogućilo osposobljavanje za samostalan život i rad.

Uz članak 3.

Člankom 3. propisuje se brisanje članka 24. važećeg Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata stoga što će se pitanje oslobađanja plaćanja participacije zdravstvene zaštite, (kao što je to riješeno i za hrvatske ratne vojne invalide iz Domovinskog rata) riješiti Zakonom o zdravstvenom osiguranju, čije izmjene i dopune su u tijeku.

Na taj način ratni vojni invalidi, mirnodopski vojni invalidi i civilni invalidi rata bili bi oslobođeni plaćanja participacije na istovjetan način kao i hrvatski ratni vojni invalidi iz Domovinskog rata, pa stoga nema potrebe da se to pitanje propisuje drugim propisom.

Uz članak 4.

Člankom 4. utvrđuje se povećanje postotka u kojem se određuje svota obiteljske invalidnine iza poginulih civilnih osoba i osoba poginulih za vrijeme služenja vojnog roka, i to sa sadašnjih 15% na 25% od invalidnine invalida I. skupine, dok obiteljska invalidnina za bračnog druga iza umrlog invalida ostaje i dalje 15%.

Uz članak 5.

Člankom 5. utvrđuje se pravo na opskrbinu članovima obitelji sudionika rata od prije 9.9.1943. do 15.5.1945. umrlih poslije 15.5.1945. godine. Prema sada važećim odredbama Zakona pravo na opskrbinu mogu ostvariti sudionici rata osobno, a članovi obitelji umrlog sudionika rata samo ako su slijepi.

Ujedno se utvrđuje da pored prebivališta uvjet za ostvarivanje i korištenje prava na opskrbinu (radi se o socijalnom davanju) bude i življenje na teritoriju Republike Hrvatske, jer je u dosadašnjoj primjeni Zakona uočeno da korisnici opskrbine imaju formalno prebivalište na teritoriju Republike Hrvatske a trajnije žive izvan njenih granica.

Uz članak 6.

Člankom 6. utvrđuje se osnovica za utvrđivanje opskrbine u visini od 16,50% od proračunske osnovice za članove obitelji boraca prije 9. rujna 1943. do 15. svibnja 1945. godine, a koji su umrli poslije 15. svibnja 1945. godine, što iznosi 50% od osnovice utvrđene za ratne i mirnodopske vojne invalide, civilne invalide rata i korisnike obiteljske invalidnine.

Uz članak 7.

Člankom 7. utvrđuje se visina dodatka za pripomoć u kući u visini od 11,50% od proračunske osnovice za članove obitelji boraca prije 9. rujna 1943. do 15. svibnja 1945. godine, a koji su umrli poslije 15. svibnja 1945. godine, što iznosi 50% od visine toga dodatka za ratne i mirnodopske vojne invalide, civilne invalide rata i korisnike obiteljske invalidnine.

Uz članak 8.

Člankom 8. utvrđuje se pravo na besplatne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama, djeci osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona, djeci mirnodopskih vojnih invalida i civilnih invalida rata, te mirnodopskim vojnim invalidima i civilnim invalidima rata, ako im redovni prihodi po članu kućanstva ne prelaze dvostruku svotu cenzusa redovnih novčanih prihoda iz članka 34. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona (sada iznosi 1.995,60 kn mjesečno). Do sada su pravo na besplatne udžbenike imala djeca osoba poginulih pod Zakonom predviđenim okolnostima dok djeca vojnih i civilnih invalida rata, te vojni i civilni invalidi rata imali su pravo na popust u visini postotka oštećenja organizma roditelja odnosno oštećenja njihovog organizma ako su ostvarili status invalida.

Uz članak 9.

Člankom 9. utvrđuju se nova prava.

Pravo na prednost pri upisu u obrazovne ustanove djeci poginulih, umrlih ili nestalih civilnih osoba i osoba poginulih na služenju vojnog roka, djeci civilnim invalidima rata i djeci mirnodopskih, vojnih i civilnih invalida rata I. skupine sa 100% oštećenja organizma.

Pravo na stipendiju tijekom redovitog studiranja na visokim učilištima djeci iz poginulih, umrlih ili nestalih civilnih osoba i osoba za vrijeme služenja vojnog roka, djeci mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata i mirnodopskim vojnim i civilnim invalidima rata ako im prihodi po članu kućanstva ne prelaze određeni cenzus (sada iznosi 1.995,60 kn mjesečno);

Pravo na prednost pri smještaju u učeničke odnosno studentske domove djeci iz poginulih ili umrlih civilnih osoba i osoba za vrijeme služenja vojnog roka, djeci civilnim invalidima rata i djeci mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata 100% - I. skupine, ako im redovni prihodi po članu kućanstva ne prelaze dvostruku svotu cenzusa redovnih novčanih prihoda iz članka 34. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona (sada iznosi 1.995,60 kn mjesečno);

Pravo na prednost pri zapošljavanju djeci iz poginulih umrlih ili nestalih civilnih osoba i osoba za vrijeme služenja vojnog roka, mirnodopskim vojnim i civilnim invalidima rata kao i bračnom drugu i roditeljima iz poginulih, umrlih ili nestalih civilnih osoba i osoba za vrijeme služenja vojnog roka;

Pravo na prednost pri smještaju u domove socijalne skrbi ratnim vojnim invalidima, mirnodopskim vojnim invalidima i civilnim invalidima rata I. do IV. skupine, roditeljima i bračnom drugu iz poginulih ili umrlih osoba u sastavu hrvatske domovinske vojske iz II. svjetskog rata i partizanskih odreda, te iz poginulih ili umrlih osoba za vrijeme služenja vojnog roka, kao i iz poginulih ili umrlih civilnih osoba;

Pravo na jednokratno oslobađanje plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog u građevinsko zemljište vojnim i civilnim invalidima rata;

Pravo na staž osiguranja u dvostrukom trajanju za vrijeme provedeno u zatočeništvu civilnim osobama koje su bile zaposlene i odvedene u zatočeništvo, a ako nisu bile zaposlene pravo na poseban staž u jednostrukom trajanju, pod uvjetom da su pod istim okolnostima zadobili oštećenje organizma i da su ostvarili svojstvo civilnog invalida rata;

Pravo na troškove prijevoza i pogreba posmrtnih ostataka civilnih žrtava iz Domovinskog rata nakon postupka ekshumacije i identifikacije.

Uz članak 10.

S obzirom da su prava i postupak ostvarivanja hrvatskih ratnih vojnih invalida te pravo na dječji doplatak u cijelosti uređena novim zakonom ove odredbe postaju suvišne.

Uz članak 11.

Člankom 11. utvrđuje se radi praktičnosti primjene Zakona prestanak priznatih prava zbog smrti korisnika kao i isplata dospjelih a neisplaćenih svota članovima obitelji.

Uz članak 12.

Člankom 12. utvrđuje se valjanost medicinske dokumentacije na temelju koje se utvrđuje svojstvo zbog bolesti.

Uz članak 13.

Člankom 13. preciznije se propisuju dokazi na temelju kojih se utvrđuju okolnosti stradavanja osobe od koje članovi obitelji izvode određena prava po Zakonu.

Uz članak 14.

Člankom 14. utvrđuje se vrijeme kad se može podnijeti zahtjev za priznavanje svojstva mirnodopskog odnosno civilnog invalida rata, po osnovi oštećenja organizma nastalog zbog bolesti, odnosno pogoršanja ili ispoljenja bolesti pod okolnostima iz članka 7. stavka 1. Zakona.

Dakle, tek po otpustu iz oružanih snaga može se podnijeti zahtjev za priznavanje svojstva mirnodopskog vojnog invalida zbog bolesti a ne i za vrijeme služenja vojnog roka. Ovo iz razloga što je ročnicima omogućena zdravstvena zaštita za vrijeme služenja vojnog roka, a ako bolest i unatoč toga prouzroči invaliditet, osobi koja je otpuštena iz oružanih snaga omogućeno je ostvarivanje prava po osnovi bolesti.

Članovi obitelji osobe koja je umrla u roku od godinu dana od dana otpuštanja iz oružanih snaga Republike Hrvatske, od bolesti koja je dobivena, odnosno pogoršana ili ispoljena pod okolnostima iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona, mogu podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava na obiteljsku invalidninu u roku od 5 godina od dana smrti te osobe, a najkasnije u roku od 5 godina od dana otpuštanja te osobe iz oružanih snaga Republike Hrvatske. Takav rok se predlaže zbog toga kako članovi obitelji ne bi bili u povoljnijem

položaju od osobe od koje izvode pravo. Naime, osobni invalid, po osnovi bolesti, pogoršanja ili ispoljenja bolesti može podnijeti zahtjev u roku od 5 godina od dana otpuštanja iz oružanih snaga.

Zahtjev za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu po osnovi osobe koja je od bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 8. stavka 2. Zakona umrla u roku od godine dana od dana zlostavljanja odnosno otpuštanja iz zatočeništva, može se podnijeti u roku od 5 godina od dana smrti te osobe..

Uz članak 15.

Člankom 15. propisuje se koji sve troškovi terete sredstva za provođenje Zakona.

Uz članak 16.

Rok za podnošenje zahtjeva za priznavanje svojstva civilnog invalida rata i prava na osobnu invalidninu i druga prava s osnova bolesti, pogoršanja odnosno pojave bolesti, a bolest, pogoršanje bolesti odnosno pojava bolesti je neposredna posljedica zlostavljanja odnosno lišenja slobode od strane terorista ili pripadnika JA istekao je protekom roka od 5 godina od dana prestanka neprijateljstava. Stoga, da bi se omogućilo ostvarivanje prava s osnova bolesti nastale pod navedenim okolnostima otvoren je novi rok za podnošenje zahtjeva, koji traje 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ove novele.

Isto tako stavkom 2. članka 16. omogućeno je podnošenje zahtjeva za priznanje prava na obiteljsku invalidninu onim članovima obitelji koji su iz bilo kojeg razloga propustili rok iz članka 75. stavka 3. Zakona za podnošenje zahtjeva za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu iza osobe koja je od bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 8. stavka 2. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata umrla u roku od godinu dana od dana zlostavljanja odnosno otpuštanja iz zatočeništva.

Uz članak 17.

Člankom 17. utvrđuje se vrijeme i postupak prevođenja korisnika prava na osobnu invalidninu po ovom Zakonu čije je tjelesno oštećenje neposredna posljedica PTSP kako bi HRVI i korisnici iz Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, za isto tjelesno oštećenje, imali jednak postotak tjelesnog oštećenja, jer su ministar hrvatskih branitelja i ministar rada i socijalne skrbi donijeli nove usuglašene podzakonske akte o ocjeni invalidnosti, a koji se razlikuju od dosadašnjih, poglavito u svezi s ratnom traumom.

Uz članak 18.

Člankom 18. propisuje se terminološko usklađivanje teksta Zakona sa hrvatskim jezikom.

Uz članak 19.

S obzirom da je Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata nekoliko puta do sada mijenjan odnosno dopunjavan i to njegov izvorni, a ne pročišćeni tekst (NN, br. 86/92) to je nužno utvrditi i izdati pročišćeni tekst Zakona.

Uz članak 20.

Člankom 20. uređuje se dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

TEKST ODREDBI ZAKONA O ZAŠTITI VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA KOJI SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU

Članak 5.

"Ratni vojni invalid je osoba kojoj je organizam oštećen za najmanje 20% zbog rane, povrede ili ozljede koju je dobila:

1. u sastavu partizanskih odreda, odnosno Jugoslavenske armije ili izvan njihova sastava pri obavljanju vojnih ili drugih dužnosti po naređenju vojnih organa ili organa vlasti od 17. travnja 1941. do 15. svibnja 1945;

2. u sastavu hrvatske domovinske vojske mobilizirane od 17. travnja 1941. do 15. svibnja 1945., odnosno do otpuštanja iz zarobljeništva, iako je s tim u vezi bila pravomoćno osuđivana nakon 15. svibnja 1945;

3. u sastavu jugoslavenske vojske za vrijeme rata od 6. do 17. travnja 1941. ili kasnije kao ratni zarobljenik u logorima;

4. pri obavljanju vojnih dužnosti u stranoj zemlji koja je u oružanom sukobu, ako ju je na te dužnosti uputio nadležni vojni organ u okviru međunarodnih obveza poslije 15. svibnja 1945."

Članak 6.

"Mirnodopski vojni invalid je osoba koja je u miru, bez svoje krivnje, ranjena, povrijeđena ili ozlijeđena, pa je zbog toga njezin organizam oštećen za najmanje 20% i to:

1. kao djelatna vojna osoba u obavljanju specifičnih vojnih dužnosti u oružanim snagama Republike Hrvatske (bojeve vježbe, bojevo gađanje, služba straže, situacija bojeve gotovosti i sl.);

2. kao vojna osoba u obavljanju obvezne vojne službe u oružanim snagama Republike Hrvatske ili u svezi s tom službom ili u obavljanju dužnosti u vojnoj školi u svojstvu kadeta koji se osposobljava za oružane snage Republike Hrvatske;

3. kao aktivna vojna osoba u obavljanju specifičnih vojnih dužnosti u Jugoslavenskoj narodnoj armiji (bojeve vježbe bojevo gađanje, služba straže, situacija bojeve gotovosti i sl.) do 8. svibnja 1991;

4. kao vojna osoba u obavljanju obvezne vojne službe u Jugoslavenskoj narodnoj armiji u koju ju je uputilo nadležno tijelo Republike Hrvatske ili u svezi s tom službom, osim ako joj je organizam oštećen neposrednim aktivnim sudjelovanjem u oružanim akcijama protiv Republike Hrvatske. Ne smatra se da su neprijateljski djelovali protiv Republike Hrvatske oni hrvatski državljani koji su kao vojni obveznici upućeni na bojište u sastavu bivše JNA protiv vlastite volje i bez mogućnosti da budu otpušteni ili da pobjegnu iz te vojske;

5. na vojnoj vježbi pričuvnog vojnog sastava Republike Hrvatske ili drugih službi i jedinica organiziranih od strane Ministarstva obrane;

6. pri obavljanju ili u povodu obavljanja zadataka i poslova službe javne sigurnosti legalnih tijela Republike Hrvatske kod kojih je došlo do uporabe vatrenog ili hladnog oružja.

Odredbe stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se i na pripadnike Ministarstva unutarnjih poslova i Zbora narodne garde u pogledu oštećenja organizma nastalog u obavljanju stručne obuke u funkciji priprema za obranu Republike Hrvatske.

Nehat se, ne smatra krivnjom u smislu stavka 1. ovoga članka.

Odlazak na bojeve vježbe i bojevo gađanje i povratak s takove vježbe i gađanja odnosno odlazak na vojnu vježbu i povratak s vojne vježbe ne smatra se obavljanjem specifičnih vojnih dužnosti odnosno vojnom vježbom pričuvnog vojnog sastava u smislu stavka 1. točke 1. i 3., odnosno točke 5. ovoga članka."

Članak 8.

"Civilni invalid rata (u daljnjem tekstu: civilni invalid) je osoba kojoj je organizam oštećen za najmanje 20% zbog rane, povrede ili ozljede koju je dobila:

1. zlostavljanjem, odnosno lišenjem slobode od strane terorista ili pripadnika Jugoslavenske narodne armije od 17. kolovoza 1990;

2. u svezi s ratnim događajima (bombardiranje, eksplozija ratnog materijala, zalutali metak i sl.);

3. od eksplozije zaostalog ratnog materijala nakon završetka ratnih operacija;

4. u svezi s diverzantskim, odnosno terorističkim akcijama kojima se ugrožava sigurnost ili ustavni poredak Republike Hrvatske;

5. zlostavljanjem odnosno lišenjem slobode od strane okupatora ili njegovih pomagača za vrijeme drugog svjetskog rata.

Civilni invalid je i osoba kojoj je organizam oštećen za najmanje 60% zbog bolesti a bolest je, pogoršanje bolesti, odnosno pojava bolesti neposredna posljedica zlostavljanja odnosno lišenja slobode od strane terorista ili pripadnika Jugoslavenske narodne armije od 17. kolovoza 1990.

Civilni invalid koji po osnovi bolesti stekne i koristi prava po ovom Zakonu najmanje pet godina zadržava svojstvo civilnog invalida ako mu oštećenje organizma smanji ispod 60%, ali ne niže od 20%."

Članak 12.

"Zaštita po ovom Zakonu osigurava se članovima obitelji:

1. osobe poginule, umrle ili nestale pod okolnostima iz članka 5. ovoga Zakona;

2. osobe koja je od rane, povrede ili ozljede, dobivene do 15. svibnja 1945. pod okolnostima iz članka 5., stavka 1. točka 1. i 2. ovoga Zakona umrla do 15. svibnja 1946.;

3. osobe poginule, umrle ili nestale pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona;

4. osobe koja je od rane, povrede, ozljede ili bolesti dobivene pod okolnostima iz članka 6., stavka 1. točke 2. i 4. i članka 7., stavka 1. ovoga Zakona umrla u roku od godinu dana po otpuštanju iz oružanih snaga;

5. osobe koja je od rane, povrede, ozljede ili bolesti dobivene pod okolnostima iz članka 8., stavka 1., točke 1., 2. i 3. i stavka 2. ovoga Zakona umrla u roku od godinu dana od dana prestanka neprijateljstava;

6. osobe koja je od rane, povrede ili ozljede dobivene do 15. svibnja 1945. pod okolnostima iz članka 8., stavka 1., točke 2., 3. i 5. ovoga Zakona umrla do 15. svibnja 1946."

Članak 14.

"Ratni i mirnodopski vojni invalidi i civilni invalidi imaju, po osnovi oštećenja organizma, uz uvjete propisane ovim Zakonom, pravo na:

1. osobnu invalidninu;

2. dodatak za njegu i pomoć druge osobe;

3. ortopedski dodatak;

4. kupališno i klimatsko liječenje;

5. pomoć u troškovima liječenja i nabavi ortopedskih pomagala."

Članak 15.

"Radi ostvarivanja prava iz ovoga Zakona vojni i civilni invalidi razvrstavaju se, prema utvrđenom postotku oštećenja organizma, u deset skupina:

- I. skupina - invalidi sa 100% oštećenja organizma kojima je za redovan život potrebna tuđa njega i pomoć druge osobe,
- II. skupina - invalidi sa 100%" oštećenja organizma,
- III. skupina - invalidi sa 90% oštećenja organizma,
- IV. skupina - invalidi sa 80% oštećenja organizma,
- V. skupina - invalidi sa 70% oštećenja organizma,
- VI. skupina - invalidi sa 60% oštećenja organizma,
- VII. skupina - invalidi sa 50% oštećenja organizma,
- VIII. skupina - invalidi sa 40% oštećenja organizma,
- IX. skupina - invalidi sa 30% oštećenja organizma,
- X. skupina - invalidi sa 20% oštećenja organizma.

Oštećenjem organizma, prema ovom članku, smatra se oštećenje nastalo kao posljedica rane, povrede, ozljede ili bolesti dobivene pod okolnostima iz članka 5., 6., 7. i 8. ovoga Zakona.

Invalidu koji je zadobio više oštećenja organizma pod različitim okolnostima predviđenim ovim Zakonom, pri ocjenjivanju postotka oštećenja uzimaju se u obzir sva takova oštećenja, a svojstvo se određuje prema oštećenju organizma za koje se, pri ocjenjivanju ukupnoga postotka oštećenja, utvrdi najveći postotak.

Pri utvrđivanju postotka oštećenja organizma osobama kojima je oštećenje organizma nastalo kao posljedica pogoršanja, odnosno ispoljenja bolesti uzima se odgovarajući postotak od cjelokupnog oštećenja organizma s tim da po toj osnovi utvrđeni postotak oštećenja organizma ne može iznositi više od 80%."

Članak 19.

"Pravo ne ortopedski dodatak imaju vojni i civilni invalidi kojima je tjelesno oštećenje utvrđeno zbog težih oštećenja organizma koja su neposredna posljedica dobivene rane, povrede, ozljede ili bolesti koja je uzrokovala amputaciju ekstremiteta ili teško oštećenje funkcije ekstremiteta ili potpuni gubitak vida na oba oka.

Oštećenja organizma iz stavka 1. ovoga članka razvrstavaju se u četiri stupnja prema težini, vrsti i uzroku oštećenja."

Članak 24.

"Vojni i civilni invalid ima pravo na naknadu troškova bolničkog i rehabilitacijskog liječenja i troškova za proteze, ortopedska i druga pomagala, pomoćne i sanitarne sprave, u visini u kojoj po propisima o zdravstvenoj zaštiti sudjeluje u tim troškovima, ako mu je liječenje odnosno pomagalo potrebno u ostvarivanju zdravstvene zaštite u svezi s oštećenjem organizma na osnovi kojeg je ostvario svojstvo invalida."

Članak 28.

"Osnovica za određivanje visine obiteljske invalidnine je mjesečna svota osobne invalidnine invalida I skupine.

Obiteljska invalidnina za jednog korisnika iznosi 15% mjesečno od osnovice iz stavka 1. ovoga članka.

Obiteljska invalidnina za jednog korisnika iza osobe iz članka 12. točke 1. do 2. ovoga Zakona iznosi 40% mjesečno od osnovice iz stavka 1. ovoga članka.

Ako pravo na obiteljsku invalidninu ostvaruje više članova obitelji za svakog sukorisnika svota obiteljske invalidnine iz stavka 2., odnosno stavka 3. ovoga članka povećava se za 50%."

Članak 34.

"Pravo na opskrbninu imaju korisnici osobne invalidnine, korisnici obiteljske invalidnine - osobe iz članka 25., stavka 1. i 2. ovoga Zakona i sudionici rata, koji imaju prebivalište na teritoriju Republike Hrvatske, ako su nesposobni za privređivanje i ispunjavaju ove uvjete:

1. da nisu zaposleni;
2. da samostalno ne obavljaju privrednu ili profesionalnu djelatnost;
3. da nisu korisnici mirovine;
4. da nisu korisnici novčanog primanja u svezi s prekvalifikacijom ili dokvalifikacijom, odnosno zbog nezaposlenosti ili stalne mjesečne novčane pomoći po propisima o socijalnoj zaštiti;
5. da oni i članovi njihove obitelji u kućanstvu nemaju ukupno druge redovne novčane prihode mjesečno po članu kućanstva veće od 30% proračunske osnovice.

Pravo na opskrbninu, pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka, imaju i slijepi članovi obitelji iza smrti invalida I. do VII. skupine i sudionika rata."

Članak 37.

"Osnovica za određivanje opskrbnine iznosi 33% od proračunske osnovice.

Korisnicima koji u kućanstvu nemaju prihode od utjecaja na opskrbninu, opskrbnina se određuje u visini osnovice.

Korisnicima koji u kućanstvu imaju prihod od poljoprivredne djelatnosti odnosno druge redovne prihode od utjecaja na opskrbninu, opskrbnina se određuje u visini razlike između dijela prihoda koji mjesečno otpada na korisnika i osnovice za određivanje opskrbnine.

Ako dva ili više sukorisnika obiteljske invalidnine ispunjavaju uvjete za stjecanje prava na opskrbninu, opskrbnina određena prema stavku 2. odnosno 3. ovoga članka povećava se za 50% za svakog daljnjeg korisnika.

Ako oba bračna druga ispunjavaju uvjete za stjecanje prava na opskrbninu, po različitim osnovama, opskrbnina im se određuje kao jednom korisniku i tako određena povećava za 50% za drugog bračnog druga."

Članak 47.

"Korisniku opskrbnine koji zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju ne može sam ispunjavati osnovne životne zahtjeve, pripada dodatak za pripomoć u kući, ako ne koristi dodatak za njegu i pomoć druge osobe po ovome Zakonu ili po drugim propisima.

Dodatak za pripomoć u kući iznosi mjesečno 23% od proračunske osnovice.

Članak 48a.

"Djeca, usvojenici i pastorčad osoba poginulih ili umrlih pod okolnostima iz članka 5., 6., 7. i 8. ovoga Zakona imaju pravo na besplatne obvezatne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim, srednjim, višim ili visokim školama, odnosno fakultetima.

Djeca, usvojenici i pastorčad vojnih i civilnih invalida rata čija je invalidnost nastupila pod okolnostima iz članka 5., 6., 7. i 8. ovoga Zakona, pri kupnji obvezatnih udžbenika za potrebe redovnog školovanja u osnovnim, srednjim, višim ili visokim školama, odnosno fakultetima, imaju pravo na popust u cijeni udžbenika u visini utvrđenog postotka oštećenja organizma vojnog, odnosno civilnog invalida rata, od kojeg izvode pravo.

Pravo na popust u cijeni, pri kupnji obvezatnih udžbenika za potrebe redovnog školovanja u osnovnim, srednjim, višim i visokim školama, odnosno fakultetima, imaju i vojni, odnosno civilni invalidi rata u visini utvrđenog postotka oštećenja organizma nastalog pod okolnostima iz članka 5., 6., 7. i 8. ovoga Zakona.

Osobe iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka, koje po drugim propisima imaju pravo na besplatne udžbenike, ne mogu koristiti prava iz ovoga članka."

Članak 58.

"Osobna invalidnina, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljska invalidnina i uvećana obiteljska invalidnina, pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca od dana ispunjenja uvjeta je zahtjev za priznavanje tih prava podnijeti u roku od tri mjeseca od dana ispunjenja uvjeta.

Ako je zahtjev za priznavanje prava na osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljsku invalidninu i uvećanu obiteljsku invalidninu, podnijet po isteku roka od tri mjeseca od dana ispunjenja uvjeta, ta prava pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva.

Danom ispunjenja uvjeta za ostvarivanje prava po osnovi bolesti dobivene pod okolnostima iz članka 5., stavka 1., točke 1. i članka 7., stavka 1. ovoga Zakona smatra se dan otpuštanja iz oružanih snaga.

Opskrbnina i dodatak za pripomoć u kući pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva.

Ako je zahtjev za priznavanje prava na opskrbninu podnijet prije donošenja rješenja o priznavanju prava na invalidninu, opskrbnina pripada od prvog dana idućeg mjeseca nakon što je na rješenje o pravu na invalidninu data suglasnost u revizionom postupku.

Ako je zahtjev za priznavanje prava na dodatak za pripomoć u kući podnijet prije donošenja rješenja o priznanju prava na opskrbninu, dodatak za pripomoć u kući pripada od prvog dana idućeg mjeseca nakon donošenja rješenja o priznanju prava na opskrbninu.

Iznimno od odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka pravo na osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljsku invalidninu i uvećanu obiteljsku invalidninu - za oštećenje organizma nastalo, odnosno smrt osobe od koje se izvodi pravo nastupilo pod okolnostima iz članka 5. stavka 1. točke 1. i stavka 2. ovoga Zakona pripada od prvog dana idućeg mjeseca po ispunjenju uvjeta.

Doplatak za djecu pripada od dana određenog propisima o tome doplatku."

Članak 62.

"Dospjele, a neisplaćene svote novčanih primanja iz ovoga Zakona isplaćuju se članovima obitelji koji su s korisnikom do njegove smrti živjeli u zajedničkom kućanstvu."

Članak 70.

"Prava po ovom Zakonu, koja se steču po osnovi rane, povrede ili ozljede dobivene pod okolnostima iz članka 5., stavka 1., točke 1., 3. i 5. i stavka 2., članka 6., stavka 1., točke 1., 2., 4., 5. i 6. i stavka 2. i članka 8., stavka 1. ovoga Zakona, odnosno po osnovi smrti osobe pod tim okolnostima, ne zastarijevaju.

U pogledu zastare isplate novčanih primanja po ovom Zakonu primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zastara potraživanja."

Članak 72.

"Činjenica da je rana, povreda ili ozljeda dobivena pod okolnostima iz članka 5. i 6. i članka 8., stavka 1. ovoga Zakona utvrđuje se samo pisanim dokaznim sredstvima.

Pisanim dokaznim sredstvom u smislu stavka 1. ovoga članka smatra se potvrda o uzroku i okolnostima pod kojima se slučaj dogodio izdana od nadležne vojne jedinice ili ustanove, odnosno od nadležnog tijela državne uprave.

Pisanim dokaznim sredstvom u smislu stavka 1. ovoga članka za utvrđivanje činjenice da se rana, povreda ili ozljeda dobivena pod okolnostima iz članka 5., stavka 1., točke 3 i članka 8., stavka 1. ovoga Zakona smatra se i medicinska dokumentacija o liječenju tijekom drugog svjetskog rata i neposredno nakon tog rata, a najkasnije od 15. svibnja 1946. za oštećenje organizma nastalo do 15. svibnja 1945, a za oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 8., stavka 1., točke 1. do 4. ovoga Zakona u vremenu od 30. svibnja 1990. do dana prestanka neprijateljstva, medicinska dokumentacija o liječenju neposredno nakon ranjavanja, povređivanja ili ozljeđivanja, a najkasnije tri mjeseca od dana prestanka neprijateljstva.

Pisanim dokaznim sredstvom o činjenici da je rana, povreda ili ozljeda dobivena pod okolnostima iz članka 5, stavka 1., točka 3. ovoga Zakona iznimno se može smatrati i odgovarajuća potvrda izdana od Društva ratnih veterana "Hrvatski domobran".

Članak 73.

"Činjenica da je bolest nastala, pogoršala se odnosno pojavila pod okolnostima iz članka 5., stavka 1., točke 1., članka 7. stavka 1. i članka 8., stavka 2. ovoga Zakona utvrđuje se na temelju medicinske dokumentacije koja potječe iz vremena sudjelovanja u obrani Republike Hrvatske, službe u oružanim snagama odnosno trajanja neprijateljstava ili iz razdoblja 30 dana nakon prestanka sudjelovanja u obrani Republike Hrvatske, otpuštanja iz oružanih snaga, odnosno prestanka neprijateljstava."

Članak 74.

"Činjenica da je osoba od koje članovi obitelji izvode prava po odredbama ovoga Zakona poginula, umrla ili nestala pod okolnostima iz članka 5. i 6., članka 7., stavka 1. i članka 8., stavka 1. i 2. ovoga Zakona utvrđuje se pisanim dokaznim sredstvima.

Pisanim dokaznim sredstvom u smislu stavka 1. ovoga članka smatra se potvrda o uzroku i okolnostima pod kojima se slučaj dogodio izdana od nadležne vojne jedinice ili

ustanove odnosno od nadležnog tijela državne uprave odnosno rješenje općinskog suda o proglašenju nestale osobe umrlom.

Pisanim dokaznim sredstvom u smislu stavka 1. ovoga članka smatra se i medicinska dokumentacija o liječenju, odnosno uzroku smrti osobe od koje se izvodi pravo.

Pisanim dokaznim sredstvom o činjenici da je osoba od koje članovi obitelji izvode prava po odredbama ovoga Zakona poginula, umrla ili nestala pod okolnostima iz članka 5., stavka 1., točke 3. ovoga Zakona iznimno se može smatrati i odgovarajuća potvrda izdana od Društva ratnih veterana "Hrvatski domobran".

Članak 75.

"Zahtjev za priznavanje svojstva ratnog vojnog invalida, mirnodopskog vojnog invalida odnosno civilnog invalida po osnovi oštećenja organizma nastaloga zbog bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 5., stavka 1., točke 1., članka 7., stavka 1. i članka 8., stavka 2. ovoga Zakona može se podnijeti nakon prestanka sudjelovanja u obrani Republike Hrvatske; otpuštanja iz oružanih snaga, odnosno prestanka neprijateljstava, a najkasnije u roku od pet godina od dana prestanka sudjelovanja u obrani Republike Hrvatske, otpuštanja iz oružanih snaga, odnosno prestanka neprijateljstava.

Zahtjev za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu po osnovi osobe koja je od bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 5., stavka 1., točke 1., članka 7., stavka 1. i članka 8., stavka 2. ovoga Zakona umrla u roku od godinu dana po prestanku sudjelovanja u obrani Republike Hrvatske, po otpuštanju iz oružanih snaga, odnosno po prestanku neprijateljstava, može se podnijeti u roku od pet godina od dana smrti te osobe, a najkasnije u roku od pet godina od dana kad je ta osoba prestala sudjelovati u obrani Republike Hrvatske, ili otpuštena iz oružanih snaga, odnosno od dana prestanka neprijateljstava.

Pod prestankom sudjelovanja u obrani Republike Hrvatske podrazumijeva se prestanak neprijateljstava, odnosno otpuštanje iz oružanih snaga Republike Hrvatske, ako je oboljela osoba otpuštena iz oružanih snaga prije prestanka neprijateljstava.

Pod otpuštanjem iz oružanih snaga podrazumijeva se prekidanje obveze služenja vojnog roka, otpuštanje vojnika nakon odsluženja vojnog roka ili zbog nesposobnosti za vojnu službu i otpuštanje vojnih obveznika s vojnih vježbi u jedinicama ili ustanovama oružanih snaga u smislu propisa o vojnoj obvezi, te otpuštanje sa školovanja kadeta vojnih škola."

Članak 92.

"Troškovi u svezi s radom liječničkih komisija, troškovi usluga platnog prometa za isplatu novčanih primanja te troškovi tiskanja tiskanica za izvršavanje rješenja po ovom Zakonu isplaćuju se iz sredstava osiguranih prema članku 4. ovoga Zakona."